

Kljub uspešnemu polletju so pred nami odgovorne naloge

7. ZASEDANJE DS SOZD ISKRA

Kot smo že poročali, je bilo v četrtek, 30. avgusta, 7. zasedanje DS SOZD Iskra.

Najprej je spregovoril o polletnem poslovanju SOZD Iskra od 1. 1. do 30. 6. 1979 član KPO Edi Delopst, ki je ugotovil, da smo letošnje prvo polletje v vseh ozirih zaključili zelo uspešno, tako glede celotnega prihodka kot čistega dohodka in akumulacije. Glede na to je delavski svet sprejel poročilo o poslovanju SOZD Iskra v prvem polletju letošnjega leta z ugotovitvijo, da je bilo poslovanje v tem polletju zelo uspešno, da so doseženi ugodni rezultati na področju proizvodnje ter predvsem na področju finančnega poslovanja. Ti dosežki dajejo trdno osnovo za izvršitev planskih obveznosti za leto 1979 in pomenijo močan prispevek k izpolnjevanju zadolžitve iz srednjeročnega plana 1976–1980.

Obrazložitve polletnih obračunih v TOZD, DO in SOZD pa morajo zaradi ostrejših gospodarskih pogojev, ki jih narekujejo stabilizacijski ukrepi, še v večji meri vzpodbuditi k ukrepanju odpravo slabosti, ki ovirajo uspešnejšo zunanjetrgovinsko dejavnost ter na področju produktivnosti, zaposlovanja in racionalnega poslovanja.

Za njim je predsednik DS SOZD Iskra Otmar Zorn predlagal delavskemu svetu SOZD Iskra naj sprejme naslednje sklepe:

1. DS sprejme poročilo o poslovanju SOZD Iskra od 1. 1. do 30. 6. 1979;
2. DS SOZD Iskra je na svojem 6. zasedanju dne 5. 6. 1979 ob obravnavi poročila o poslovanju od 1. 1. do 30. 6. 1979 sprejel vrsto sklepov, zlasti na tistih področjih, kjer se v poslovanju SOZD Iskra kažejo negativne tendence, katere pa so se nadaljevale tudi v II. trimesečju, zato DS SOZD Iskra ponovno opozarja na te sklepe, ki se glasijo:

— potrebno je, da TOZD, DO in SOZD — v okviru s svojih pristojnosti — sprejmejo ustrezne ukrepe zlasti na področju zunanjetrgovinske bilance, zaposlovanja in produktivnosti ter investicijske dejavnosti, s katerimi bo zagotovljena izpolnitev planskih predvidevanj za leto 1979,

— DS opozarja delavske svete delovnih in temeljnih organizacij, da v svojih sredinah in v okviru pristojnosti, proučijo stanje na področju zunanjetrgovine in sprejmejo ustrezne ukrepe za pospeševanje izvoza zaradi doseganja načrtovane zunanjetrgovinske bilance;

— v zvezi z ugotovitvijo, da gibanje zaposlovanja tudi v II. trimesečju letošnjega leta presega planska predvidevanja, se ponovno naroča Odboru za kadrovske socialne zadeve, da ugotovi upravičenost oz. vzroke prekomerne-

podal Ilja Medič. Ko je podrobneje spregovoril o restriktivnih ukrepih pri uvozu in devizni bilanci Iskre, je Ilja Medič predlagal tudi vrsto rešitev, ki jih je delavski svet sprejel kot svoje sklepe:

1. Za vsako ceno moramo v celoti realizirati izvozni plan v višini 120 mio dolarjev in to v taki strukturi izvoznega priliva, ki nam omogoča pokritje za pridobitev potrebnih uvoznih pravic;

Na podlagi analize stanja, potrjenih izvoznih naročil iz proizvodnje in

Delegati delavskega sveta SOZD Iskra glasujejo.

ga zaposlovanja ter predlaga Delavskemu svetu SOZD ustrezne ukrepe, — v tistih temeljnih organizacijah, ki v daljšem časovnem razdobju izkazujejo izgubo, naj se formirajo posebne komisije, ki naj — v kolikor še ne obstajajo — sanacijski programi — iste izdelajo, pa naj pospešijo izvajanje le-teh oz. podvzamejo ustrezne ukrepe za njihovo izvršitev;

3. Podatki o poslovanju SOZD Iskra za I. polletje 1979 kažejo, na dokaj uspešno poslovanje ter bodo ob realizaciji prejšnjih sklepov dani pogoji za izpolnitev obveznosti iz letnega programa 1979 oziroma neizpolnjevanje tega lahko ogrozi planske naloge za letošnje leto.

Navedene sklepe je delavski svet soglasno sprejel.

Informacijo o ukrepih na področju zunanjetrgovinskega poslovanja je

ocene realizacije izvoza do konca tega leta, ki je bila napravljena pred najnovejšimi ukrepi SISEOT, izhaja, da brez izrednih ukrepov v sferi proizvodnje ne bo možno realizirati celotnega planiranega izvoza v višini 120 mio dolarjev, ampak le v višini ca

Delegati DS pozdravljajo besede sekretarja MK ZKS Marjana Orožna, ki je Jožetu Hujsu izročil visoko državno odlikovanje.

105 mio dolarjev, je nujno potrebno sprejeti dodatne ukrepe v proizvodni, in sicer v smeri zaostritve spoštovanja dobavnih naročil in rokov ter se zavestno odločiti za preusmeritev določenih blagovnih fondov iz domačega trga v izvoz.

2. Izvozna operativna Iskre Commerce in odgovorni delavci delovnih organizacij Iskre morajo takoj sprejeti ustrezne ukrepe za realizacijo te obveznosti na podlagi podatkov o prodajnih možnostih za posamezne izdelke.

3. Izdelati je potrebno analizo že naročenega in nedobavljenega uvoznega blaga in ga glede na omejene uvozne pravice klasificirati kot nujno potrebnega za redno reprodukcijo, vse ostale količine, ki pomenijo uvozne zaloge ali so predmet trgovskih posredovanj, pa je potrebno stornirati ali pa

Za zasluge pri dosedanjem uspešnem vodenju Iskre je Jože Hujs prejel visoko državno odlikovanje.

prenesti v naslednje leto. Ta ukrep ne pomeni samo spoštovanja dogovorjenih omejitev glede na ukrepe SISEOT, temveč pomeni tudi racionalno gospodarjenje s sredstvi v sferi celotne Iskrine reprodukcije.

4. Da bo lahko proizvodnja v delovnih organizacijah potekala brez večjih motenj, je potrebno zagotoviti uvoz potrebnega repromateriala, to pa pomeni takoj izdelati konkreten dogovor o sprejetih izvoznih ukrepih in obveznostih v delovnih organizacijah in ga v zahtevani pisni obliki kot svojo nepreklicno obveznost, predložiti Narodni banki SR Slovenije.

V nadaljevanju se je delavski svet pooblastil Staneta Klemenčiča za zastopanje Iskrinih proizvodnih programov v komisiji splošnega združenja za predelavo kovin.

Zadnja točka 7. seje je zajemala kadrovske zadeve. Kot smo že poročali, je delavski svet razrešil predsednika KPO SOZD Iskra Jožeta Hujsa, ker je bil izvoljen za podpredsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Hkrati je delavski svet sklenil, da bo javno razpisal prosto mesto za dela in naloge predsednika kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra za mandatno dobo štirih let. Delavski svet je imenoval za vršilca dolžnosti predsednika KPO SOZD Iskra Antona Stipaniča, dosedanjega namestnika predsednika KPO, ki bo opravljal to funkcijo do imenovanja in nastopa dela predsednika KPO SOZD Iskra, vendar ne več kot šest mesecev. In končno je DS zaradi odhoda na novo delovno dolžnost zunaj SOZD Iskra še razrešil člana KPO SOZD Iskra Boštjana Barboriča z 31. 8. 1979.

Predsednik DS Otmar Zorn se je nato zahvalil Jožetu Hujsu in Boštjanu Barboriču za njuno delo in uspehe v SOZD Iskra, nakar je sekretar mestnega komiteja ZKS Ljubljana Marjan Orožen izročil v imenu predsednika

vanskega gospodarstva pomembne delovne organizacije.

Rad bi se ob tej priliki pridružil razmišljanjem, ki so jih pred menoj izrekli tovariši, tvoji najožji sodelavci o tvojem delu v tem kolektivu, in ne samo v njem, saj si opravljal in opravljaš razne pomembne dolžnosti v našem samoupravnem političnem sistemu, od občine do republike.

Brez dvoma je tudi tvoja zasluga, da Iskra v zadnjih letih ni stagnirala, da je šla naprej, da je skušala slediti tehnološkemu razvoju v svetu in našim tehnološkim potrebam, da se je uveljavila kot pomemben mednarodni ekonomski dejavnik in kot pomemben nosilec razvoja v Sloveniji in še posebej v Ljubljani.

Ti rezultati pa so seveda tudi povezani in pogojeni z notranje samoupravnim razvojem, z združevanjem sredstev in dela, zlasti kar zadeva razširjeno reprodukcijo; povezani so s samoupravno pozicijo delavca in njegove TOZD in z ustvarjanjem pozitivne politične klime, pri čemer nosijo glavni del DPO.

Prepričan sem, da boš zagretost, ki si jo kazal v tem kolektivu, kadar je šlo za temeljne dileme razvoja — napredka, oziroma žrtvovanja in stagnacije, izžareval tudi na novi dolžnosti, kjer ti bodo bogate izkušnje iz prakse obilo koristile.

Z visokim odlikovanjem, ki ga prejemaš, ti še enkrat čestitam in te prosim, da ga sprejmeš in nosiš s ponosom kot simbol moralnega in političnega priznanja za tvoje dosedanje delo.

Jože Hujs se je iz srca in prizadeto zahvalil za vsa priznanja in odlikovanje ter poudaril, da je visoko odlikovanje namenjeno tudi celotni Iskri in vsem njenim delavcem, saj brez njih tudi ne bi dosegli takšnih uspehov, kot smo jih.

D. Ž.

SESTANEK PREDSEDSTVA KS ZSMS SOZD ISKRA

Sestanek katerega smo skoraj v celoti posvetili le dvema temama pred katerimi stojimo v tem trenutku mladi v SOZD Iskra, to je organiziranje srečanja mladih v SOZD in poživitev dela v pohodni enoti. Pri organiziranju srečanja mladih so že skoraj vse organizacijske priprave v zaključni fazi in sedaj je odvisen uspeh le še od nas, ki delujemo v osnovnih organizacijah ZSM, da zberemo dovolj veliko število udeležencev. Organizatorji, mladinke in mladinci iz Elektromehanike, so poleg tradicionalnega pohoda in plesne glasbe pripravili še vrsto zanimivih in veselih točk programa tako, da bo našel vsak mladinec, pa tudi nekoliko manj mlad, dovolj „vzrokov“ da preživi lep dan v prijetnem okolju in prijetni družbi.

V drugi točki je predsedstvo kritično obravnavalo vse tiste dele pohodne enote, v katerih je delo zamrlo in niso skrbeli za sprotno obnavljanje članstva. Pravega navdušenja za delo ni čutili predvsem v enotah, ki so organizirane v Iskri Commerce, Avtomatiki in Kondenzatorjih, zato je predsedstvo sprejelo dogovor in obvezo, da do desetega septembra v teh delih razišče s predsedniki osnovnih organizacij vzroke in sprejme take ukrepe, da bo delo nemoteno potekalo.

Predsedstvo se je seznanilo tudi s polletnimi gospodarskim poročilom in kljub ugodnim kalkalcem bilo kritično do izvajanja tistega dela srednjeročnega plana, ki je življenjskega pomena za nas in tudi za nadaljnjo rast SOZD, to je izvoza, zaposlovanja in še posebno do neizpolnjevanja investicijskih vlaganj.

Seznani smo se tudi z družbeno politično oceno SOZD Iskra, katero je pripravilo vodstvo sindikata in jo v vseh delih enoglasno podprli. A. C.

Srečanje mladih SOZD Iskra

Tradicionalno srečanje mladih bo letos v kampu Dragočajna ob Zbiljskem jezeru. To je prijeten kraj v neposredni bližini Medvod in obiskana izletniška točka Ljubljančanov in Kranjčanov.

PROGRAM SREČANJA

— 9. — 11.

zbor udeležencev pred osnovno šolo v Smledniku štart pohoda prijateljstva (na štartu dobijo udeleženci bone za prehrano, spominske in trim značke)

— 11. otvoritev srečanja

— 12. štart tekmovalnega kroga pričetek družabno-rekreativnih prireditev podeljevanje nagrad udeležencem

— 20. zaključek srečanja.

Mladinci, mladinke udeležite se srečanja, navežite pristne prijateljske stike z vsemi Iskraši.

Dobimo se v Dragočajni!

Predsedstvo KS ZSMS
SOZD Iskra

Mladi Iskre se bomo 15. septembra srečali ob Zbiljskem jezeru!

Tudi področje zdravja koordinirati na ravni SOZD

NAŠA OKROGLA MIZA

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

„Naj omenim misel, ki je nova in morda drzna, je menil Peter Polak, „in sicer, da normativni okvir, ki dejavnost v zvezi z varstvom pri delu danes v naši družbi opredeljuje, postaja ozek. Tu se omejujem na državno regulativo, kjer nimamo nobene doktrine. Edino na predpise se lahko sklicujemo. Ti predpisi pa zadevo gledajo preozko, razen izjemno, kot je prvi sklep zakona o varstvu pri delu, ki to razširja, vendar ne razširja.“

Ta člen pravi, da je to dejavnost, s katero se ustvarjajo varni delovni pogoji, delovne in življenjske razmere. To se pravi, da posega na vsa področja, ki jih lahko povežemo s humanizacijo dela, varstvom okolja in z vsemi drugimi obrobni zadevami, ki niso direktno vključene v varstvo, so pa nakazane. To je pravilna razširitev, vendar nedodelana v humanitarnem smislu.

Mi še vedno vztrajamo pri klasičnem pogledu, kaj so riziki. V Iskri smo ugotovili, da riziki niso poškodbe. Ali pa, da je ta rizik neznaten v primerjavi s panogami, kot so železarnstvo, metalurgija, promet, gradbeništvo — saj imamo v Sloveniji v teh panogah letno 60–70 smrti.

Torej pri vztrajanju pri klasičnem pogledu premalo upoštevamo ostala obolenja. Če izvajamo porodniške dopuste, ki so v ženskih oddelkih izredno visoki — do 35 %, pa nego in spremstvo (to je socialna kategorija, ki se kompenzira iz skladov pri zdravstvenih skupnostih), in če izvajamo poškodbe doma, ki tudi zelo visoko izstopajo pri tem, nam ostane še vedno 50 % te skupne bolezenske odsotnosti, ki pa z delom razlogov izvirajo tudi iz dela. Mi se v to področje premalo spuščamo. Izguba dohodka zaradi odsotnosti z dela je 6 % skupnega dohodka. To ni velik odstotek, je pa pomemben.

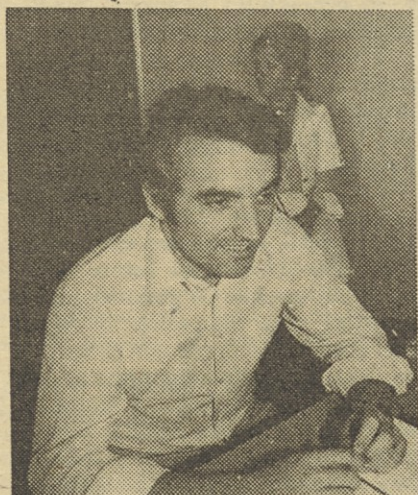
V moritetni listi ali pa v listi obolenj je razvidno, da zelo narašča grupa psihičnih obolenj. Iz nekaj odstotkov je prišla že na 5–6 %. Grupa obolenj respiratornega sistema je okoli 15–18 % v skupni bolezenski odsotnosti.

Poudaril bi še to, da moramo ločiti pri delovnih pogojih, tisti strožilec, ki privede do poškodb, okvar itd. Enkrat so delovni pogoji, ki so delavcu dani in na katere ima on kot samoupravljalec le posreden, dolgoročen vpliv. Drugo pa je njegovo obnašanje in ravnanje. Mi se velikokrat oziramo samo na neposrednega proizvajalca, oz. izvajalca dela. Res je on najbolj izpostavljen vsem rizikom, ki obstajajo. Drugi, kot organizatorji dela in poslovodne strukture, pa osebno nosijo zelo malo rizikov. Nosijo pa odgovornost za ustvarjanje tistega dela pogojev, ki so njemu dani.

in načrte, skušali že tukaj vplivati na to, da ne bi kasneje prihajalo do zadreg, ker niso pogoji urejeni in v skladu s predpisi. Ljudje, ki se ukvarjajo z investicijami, so v svojem okolju zelo pomembni, in iz te pomembnosti izvirajo tudi to, da zelo redko kažejo pripravljenost sodelovanja v tej smeri.

To se pravi, da gre za domeno stališč, ki so zaenkrat še neustrezna. Posledice pa so takšne, da imamo pri novih objektih vrsto napak, ki lahko močno vplivajo na razpoloženje delavcev. Ne gre samo za neposredno ogroženost zdravja, pač pa tudi področje razpoloženja, delovne morale, vsega, kar obsega sociološki in psihološki aspekt. Izredno pomembno je, da imamo te zadeve že razčiščene, vendar jih še nimamo dovolj razčiščenih.

Tisti ljudje, ki se z varstvom pri delu poklicno ukvarjajo, so se v okolje, kjer delajo, vključili zelo različno. Imamo vtis, da je večina teh ljudi še vedno organizacijsko in statusno neadekvatno vključenih v naše organi-

Drago Tavčar.

zacije in iz tega izvirajo težave. Mi smo šli v pospešeni študij usposabljanja tega kadra. Imamo že močno fluktuacijo, kjer je vrednotenje tega dela neustrezno, banalizirano. Nastaja celo ekstrem, da se negira potrebnost službe na ravni delovne organizacije, da se negira potrebnost pooblaščenca po TOZD itd.

Vsa koordinacija na ravni SOZD naj bi pomagala tudi k afirmaciji teh ljudi, čeprav se strinjam s splošno znano tezo, da si bo moral vsak sam izboriti svojo pozicijo. To priznavanje pa je močno odvisno od pogojev, od okolja, v katerem dela, če je to naklonjeno tem zadevam, če je priroten human, socialen čut, če ljudje ne gledajo tehnokratsko, itd.

ANALIZA BOLEZNIN

V Elektromehaniki prav zdaj izdelujemo analizo, ki je ravno tesno povezana z boleznino. Iz leta 1976 na 1977 nam je bolezenska odsotnost narasla za 30 %. Ta raven je opažena tudi v lanskem letu. Od povprečno 100 tisoč izgubljenih dni na leto so leti porasli na 133 tisoč v 1977. letu, na 132 tisoč v letu 1978. Tega skoka si ne znamo razlagati.

Menimo tudi, da Work-Factor sistem, ki ga izvajamo že nekaj let, prinaša že prve negativne rezultate. Npr.: še vedno menim, da bi morala SOZD v tej koordinacijski vlogi najti povezavo z republiško raziskovalno skupnostjo in te stvari študijsko obdelati. Ena delovna organizacija sama tega ne bo zmogla.

Slovenska zdravstvena skupnost je pravkar začela z anketo raziskovati razloge, zakaj invalidnost v Iskri zelo nevarno narašča. Tudi v Elektromehaniki opažamo, da število invalidov druge in tretje kategorije nenehno in kontinuirano raste. Da bi pa ti podatki bili še dosti slabši, če ne bi imeli nekega zelo učinkovitega sistema premeščanja ljudi pred postopkom invalidizacije. Preden pride do invalidizacije, na osnovi potrdila lečečega zdravnika že skušamo zamenjati delo.

Tu ni zajeta samo škodljivost v zvezi z delom, ampak se tukaj kaže tudi razpoloženje, morala, ki jo zdravnik registrira in sam velikokrat ne loči, kaj je psihološka in kaj zdravstvena sfera.

Mi smo s sistemom razporejanja ljudi na druga dela pripomogli k temu,

da so kazalci ugodni. Zdaj pa, ko se temeljne organizacije zapirajo v svoje okvire, ko v delovni organizaciji ni tiste fleksibilnosti, da bi se iz tega razloga delavec prerazporedil iz ene TOZD v drugo, se ta vrata zapirajo in tega bo seveda zmeraj manj. Rezultat pa bo slabši na področju invalidizacije.

Pred dvema leti smo začeli z novim konceptom, s katerim smo si pomagali pri oceni socialne politike v tem srednjeročnem obdobju, ko smo ocenjevali tudi socialno-zdravstveni sklop in smo za prihodnje leto in predvsem za naslednje srednjeročno obdobje ugotovili naslednje: v teh dveh letih se bo še bolj uveljavil koncept takomenovane zgodnje rehabilitacije. To pomeni gibanje, da se ne pusti človeka v razmerah do invalidizacije, ampak da se ukrepa že pri prvih indikatorjih, kot je recimo to, da človek pri zdravniku potoži o bolečinah. Takrat moramo že postati pozorni in ukrepati. Prvi ukrep na osnovi nekega indikatorja, ki je blag, nezaskrbljujoč, je že rehabilitacija.

Tudi področje izmenjave mnenj na ravni SOZD je zelo pomembno. Prepričan sem, da imajo tudi v drugih DO kakšne podobne izkušnje. Celotno dokumentu v zvezi z reorganizacijami je zapisano, da na vseh področjih, kjer zakon o združenem delu daje možnost, da se indicije opravljajo že na ravni TOZD, kar smo v Iskri že imeli in še imamo — edino na področju zdravja pa tega še nimamo. To je edino področje, kjer doslej v celoti Iskre koordinacije še ni bilo.

BOLJE PREPREČEVATI

Jože Štrukelj: Strinjam se s Polakom, da je število invalidov naraslo v zadnjih dveh-treh letih. Vendar pa obstaja verjetno še drugi razlog, zaradi katerega invalidnost narašča: Pri nas nimamo urejenega načina nagrajevanja delavca, ki ga premestimo na drugo delovno mesto, ki je manj vrednoteno. Iz težjega, oz. slabšega delovnega mesta ga premestimo na drugo delovno mesto, ne moremo mu pa nuditi istega osebnega dohodka.

Zaradi tega se poslužujemo variante, da se po dogovoru z zdravnikom določi invalidnost III. kategorije in potem lahko delavec opravlja taka in drugačna dela in na osnovi tega dobi nadomestilo za osebne dohodke.

Po drugi strani je jasno to, da so še vedno določena mnenja vodstvenih organov, oz. direktorjev TOZD. Pred dvema leti smo opozorili direktorja TOZD, kjer je vpeljal Work-Factor sistem, da bodo nastopile invalidnosti, če ne to leto, pa naslednje itd., (na tem tekočem traku nastopajo psihična in druga obolenja.). Direktor pa je rekel: bomo tiho vse do takrat, dokler ne bo kaj hujšega.

Franc Križnar: Dodal bi nekaj stvari, čisto s stališča delavcev in nestrokovno. Work-Factor sistem smo omenili samo bežno, čeprav se mi zdi to jedro vsega. Ta sistem je zastarela oblika organizacije dela, stara 30–40 let. Pri nas pa smo ga prestavili in menimo, da je to najboljši in najmodernejši sistem. To temo smo tudi že obravnavali na ravni TOZD.

Letos ob koncu zime smo na nekem sindikalnem sestanku Elektromehanike to obravnavali in analizirali in takrat smo bili vsi mnenja, da je treba nekaj ukreniti na tem področju dela. Narejenega pa ni bilo nič. Peter Polak je omenil, da povečanje invalidnosti povzroča tudi Work-Factor sistem in vsakdo ve, da je to res. Navedel bi primer: na Laborah delamo zdaj enake stavbe, kot smo jih delali najprej, čeprav vsi vemo, da to ni dobro. Delavke, ki so se selile iz TOZD TEA pravijo, da so se preselile iz dežja pod kap. Ni zraka, je vroče, mraz, klima naprave povzročajo prepih itd. Nikogar ni, ki bi tukaj napravil red.

V drugem primeru smo v Kranju naredili veliko novo nabavo, kjer je v dvoranih od 50–60 ljudi brez vsake ventilacije. Od tega jih kadi 30–40 % in tudi tukaj ni prav, da nekadilci vdihavajo dim, ki jim ga vsiljujejo kadilci. Pa tudi tukaj nihče ničesar ne stori. V nabavi imamo velik odstotek bolnih ljudi, med njimi veliko mladih,

kar nam daje slutiti, da je nekaj narobe. Vsi pravijo: kaj pa jaz morem? Pogovarjati se moramo o konkretnih problemih in sindikat mora nekaj napraviti v tej smeri. Naj bo človek v socializmu na prvem mestu, vse drugo pa za njim!

Jože Štrukelj: Čeprav delovne organizacije plačajo projekte, oz. njihovo izvedbo, vidim, da so bile hale in ventilacija v halah pred nekaj leti narejene tako, da jih zdaj ne moremo uporabljati. Hitrost gibanja zraka 1 m od tal visoko je 4 metre na sekundo.

POMAGATI SI MED SEBOJ

Otmir Zorn: Zunanji zavodi lahko veliko pripomorejo v tehničnem smislu. To, kar pa moramo reševati sami znotraj vsega, pa so tudi odnosi, sociologija, problemi napetosti pri delu zaradi določenih momentov itd. Z uveljavitvijo služb, odnosov, predlogi posameznikov, kjer bi prišel do izraza

Franc Križnar.

človek, bi lahko znotraj Iskre več pomagali. Predpisi zunanjih avtorjev so že precej zastareli in ne upoštevajo dovolj psiholoških in socioloških momentov. Tudi predavatelji teh stvari ne predavajo dovolj. Bolj se omejujejo na tehnično plat. Zato bi se morali več pomagati med seboj znotraj Iskre, v ustreznih odločitvah.

Janez Kern: Mislim, da se še nismo dotaknili dveh vprašanj. Prvo je, da mora varstvo pri delu v naših temeljnih aktih in v izvedbenih aktih, predvsem pa v investicijskih programih, dobiti ustrezno mesto. Tukaj se morajo boriti predvsem družbenopolitične organizacije, da skupaj z odgovornimi delavci najdemo pravo mesto in vrednotenje za ta vprašanja in rešitev za probleme že v samih dokumentih.

Drugo pa je naloga prosvetljanja, varstvenega izobraževanja. V slehernega človeka je treba vgraditi višjo stopnjo varstvene kulture. Nujna je široko zastavljena družbena akcija. Sindikat mora v tej smeri opraviti vsaj iniciativno vlogo in v organizacijskem smislu dajati ustrezne pobude in usmeritve. Dokler bo vse to slonelo na entuziazmu in ne na profesionalcih, potem varstvo v najširšem smislu ne bo imelo boljših rezultatov.

Pavle Gantar: Filozofija varstva pri delu bi morala že od otroških vrtcev naprej dobiti ustrezno mesto v izobraževalnem sistemu, tja do univerze. Področje varstva je namreč veliko premalo zastopano v naših učnih programih. Z reorganizacijo izobraževalnega sistema se bo pokazala možnost napredovanja tudi na tem področju. Vsi se moramo truditi, da bo to stanje čim boljše, čeprav ne moremo prekmalu pričakovati idealnega stanja.

Ta proces pa je pogojen tudi z materialnimi možnostmi.

Otmir Zorn: Prosvetiti, izobraziti — tu še vedno gledam, da je manj kot 50 % tehničnih problemov, ali osnovnih vzrokov drugje. Na primer, če človek pride na delo nervozen, se mora zgoditi nesreča, gospodarski učinki so manjši; drugače bi bilo, če bi delal po sodobnih načelih naše družbe. Tukaj pa bi svoje naredilo izobraževanje.

Drago Tavčar: Skušal bom potegniti ti rezine prav s področja podatkov.

Vidimo, da službe po delovnih organizacijah skušajo na osnovi analiz ugotoviti dejansko stanje. Če nimamo podatkov, ne moremo načrtovati bodoče akcije pri investicijah, izobraževanju, ali na drugih področjih. Res je, da na Laborah delajo novo tovarno po istem načelu, kot je bila narejena stara. Če bi imela določena služba podatke, da je v starem objektu prepih, slaba razsvetljava, neustrezna mikroklima, bi bili ti podatki pri izgradnji novega objekta upoštevani. Dokler pa tega ne bodo upoštevali, to se pravi, da nas pokličejo, kasneje in da ne odstopijo od svojih stališč, to se pravi, da je služba kot taka v določeni organizaciji lahko slabo „obražana“ in njeno mnenje pač poslušajo, v končni fazi pa to mimo vseh institucij, zavodov itd. Nekje prevladuje določeno mišljenje, ki je v določenih momentih lahko tudi tehtno, ampak le pozabijo na to.

Druga stvar pa je, da tehnika, oz. novo zgrajeni objekt, ali naprava, v končni fazi pokažejo druge rezultate, kot so bili načrtovani. Ali pa, vse norme zadovoljujejo JUS in DIN Standarde, dejansko stanje in počutje v teh prostorih pa je popolnoma drugačno.

PODATKI IN KOORDINACIJA

Zato želim, da bi ta koordinacija, ki je zdaj še v povojih, že enkrat zaživela in, da bi moč in položaj te službe v SOZD Iskra omogočila, da bi ti argumenti in podatki, katerih sedaj trenutno nimamo in, ki so zanimivi za vse organizacije (za analizo ali primerjavo z zunanjimi institucijami, zdravstvenimi, socialnimi, republiško inspekcijo dela) skupaj zbrani, dali pregled: primerov je bilo toliko in toliko tisoč, od tega so bile neželjene takšne in takšne ... Ti podatki bi nam omogočili pregled, kje se dogajajo nesreče in na osnovi tega bi gradili sistem izobraževanja, tako neposrednega delavca, kot tudi tistih, ki vodijo in nadzirajo delo.

Torej je ena izmed glavnih nalog, ki se je moramo resno lotiti, ureditev sistema evidence, da bomo imeli celovito sliko za SOZD Iskra in na osnovi te slike gradili dalje.

Peter Polak: Tudi na koordinacijski ravni se bomo morali ukvarjati s konkretnimi zadevami. Rečeno je bilo, da je Work-Factor sistem središče. Work-Factor sistem je prinesel velike prihranke in aktiviral velike rezerve, za njegovo usposobitev smo potrebovali armado analitikov, prinesel pa nam je 30–40 % prihrankov. Samoupravljalci so zanj sprejeli sklepe, vse je bilo izvedeno legalno.

Zavodi delajo s svojega stališča pošteno. V strokovnih krogih, ki se ukvarjajo z varstvom pri delu smo to razumeli in rekli, da se mora nizka produktivnost v Iskri dvigniti.

Sistem je ena izmed glavnih rezerv. Samo — govorilo se je o nadgradnji. Norma je seštevek časov, ki jih je treba upoštevati z odbitki vseh rezerv. Če nismo z nadgradnjo uspeli vseh teh stvari upoštevati, se pravi planirati dolgoročno in, če smo z nadgradnjo iskali kratkoročne učinke, smo delali napako. Kratkoročni pogled in neposredni učinki, so nas zavabili in nismo gledali delovne populacije v celotni delovni in življenjski dobi. Tukaj delamo napako. Vsi naši sistemi so usmerjeni letno. Naložbe v človeka pa so usmerjene na delovno dobo. Tukaj je konflikt v družbi. Zato se ta sfera ne dvigne in si ne opomore, se ne rehabilitira. V obdobju, v katerem smo bili, smo živo delo, smo delavca gledali skozi oči, češ saj imamo rezervno, saj, če bomo izčrpali slovenski rezervat, imamo v drugih republikah še vedno dovolj možnosti za uvoz delovne sile. Podatki, ki jih je pred poletjem letos obravnavala republiška skupščina pa kažejo, da je v Sloveniji odstotna stopnja zaposlovanja z aktiviranjem vsega razpoložljivega prirastka 2,5 %, vsi naši plani pa so postavljeni na 3, do 3,3 %.

To pomeni, da še vedno računamo na uvoz delovne sile. Zavod za zaposlovanje v Kranju nam je pred pol leta

(Nadaljevanje na 3. strani)

15. zasedanje DS

Delegati DS DO so 29. avgusta obravnavali poročilo o poslovanju DO v prvem polletju 1979. Delavski svet je potrdil poročilo in naročil kolegij-skemu poslovnemu organu, da spremlja izvajanje vseh potrebnih akcij za doseg čim večjega izvoza in omilitve posledic restriktivnih ukrepov. Še naprej je treba skrbeti za znižanje zalog in stroškov. Delegati so se strinjali, naj KPO poskrbi za izdelavo analize zunanjetrgovinskega poslovanja, ki jo zahteva tudi sindikalna konferenca DO.

Metod Kačič je obrazložil polletno izgubo tovarne TEN, ki je bila v prvem polletju v naši DO. Pri izgubi v višini 13 milijonov din gre predvsem za terminsko izgubo pri treh večjih poslih, nekaj pa je bilo objektivnih in subjektivnih razlogov. V zadnjih mesecih se stanje izboljšuje, izdelan je sanacijski program.

Maks Simončič je pojasnil vzroke za izgubo Elektronike iz Horjula v višini 4,5 milijona din. Predvsem je omenil zastarelost delovnih sredstev, nizke cene izdelkov, osip strokovnih kadrov in izgubo delovnega časa zaradi reorganizacije. Stanje se izboljšuje.

V obravnavi je bil tudi predlog terminskega koledarja za leto 1980, s katerim so se delegati strinjali in se posreduje delavskim svetom TOZD.

Delavski svet je bil seznanjen z

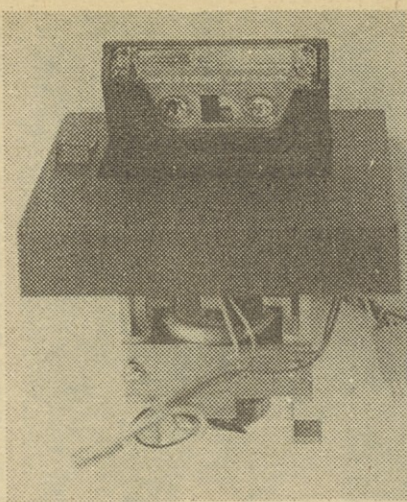
uveljavljanjem giblivega delovnega časa. Jakob Vehovec je dejal, da bodo registrirane ure Insa dobavljene v septembru. Dobile jih bodo vse TOZD, ki so jih naročile. Giblivi delovni čas bo možno uvesti v TOZD, v katerih so se samoupravni organi zanj odločili.

V nadaljevanju je delavski svet obravnaval predlog programa aktivnosti za reševanje invalidske problematike v Elektromehaniki. Program vsebuje vsa potrebna izhodišča za izboljšanje socialne varnosti naših invalidov, opremljene z roki, za njegovo izvajanje so zadolženi v kadrovski službi, sekretariatu, TOZD in sindikalni organizaciji. O predlogu programa bodo sklepali še delegati DS v TOZD.

Ludvik Kuhar je podal izčrpno informacijo o restriktivnih ukrepih Narodne banke in SIS za ekonomske odnose s tujino, ki zadevajo poslovanje v zunanjetrgovinski menjavi. Ti omejitveni ukrepi so nas močno prizadeli, saj ne omogočajo zadostne dobave blaga iz uvoza. KPO je v zvezi s tem že sprejel nekatere ukrepe, da bi v drugem polletju čimveč proizvedli za izvoz, uvoz pa omejili.

Na vprašanje delegata tovarne ERO, zakaj ne skrajšamo roka za izplačilo OD, je Jakob Vehovec pojasnil, da ni nobenih izgledov, da bi to lahko storili. Kljub sklepom DS SO in vsem opozorilom, TOZD – razen TEL – ne oddajajo sproti delovne dokumentacije. Obnašanje odgovornih je zato vredno kritike.

A. Boc

Enota kasetnega magnetnega traku za shranjevanje programov in podatkov v modulu EPABX 100.

vanjo vgradili do 40 mikroracionalnikov. Tovrstne centrale v primerjavi s polelektronskimi zavzemajo manj prostora in trošijo manj energije. Uporabljeni elementi se zelo hitro izpopolnjujejo, miniaturizirajo in cenijo tako, da bo centrala vedno manjša in cenejša.

Za sedaj uporabljene mikroelektronske komponente še uvažamo, vendar vedno večje potrebe kažejo, da bo Iskra sama pričela izdelovati posamezne sklope. Ta možnost se odpira s tovarno mikroelektronike.

Nova centrala bo veliko bolj zanesljiva, saj nima več centralnega krmiljenja. Zmogljivost krmiljenja je možno povečevati glede na velikost centrale, ki ima veliko fleksibilnost pri razširjanju in dodajanju novih funkcij.

Doslej so razvili en modul sistema ISKRA 2000 za sto naročnikov in zanj vpeljali ničelno serijo. Večji sistemi so še v razvoju in jih preizkušajo v laboratorijih.

Centrale sistema ISKRA 2000 bodo razvili za različne aplikacije. V tovarni ATC so imenovali team, v katerem so strokovnjaki iz različnih oddelkov. Sistemske enote centrale razvijajo v tej skupini, aplikativne pa v obeh oddelkih javnih in zasebnih central. K razvoju sistema ISKRA 2000 skušajo pritegniti čimvečji krog sodelavcev. Učinkovito in plodno je sodelovanje s TOZD (prejšnjim inštitutom za prenosno tehniko) v DO Iskra Elektrozveze v Ljubljani in Institutom Jožef Stefan, pospešili bodo tudi sodelovanje s Fakulteto za elektrotehniko in drugimi institucijami.

Strokovnjaki v razvoju ATC želijo, da bi ta sistem čim hitreje razvili. Pričakujemo, da bo ta projekt uspešen tako glede lastnosti kot tudi njegove proizvodnosti. Vsekako; bo to pomemben uspeh naših prizadevnih razvijalcev in dokaz, koliko zmoremo z lastnimi silami, čeprav so potrebe po tehničnih kadrih večje kot je njihov priliv.

Alojz Boc

NOVOSTI IZ PROIZVODNJE

Izometri

Vedno ostrejša zahteva varstva uporabnikov električnih oprem, strojev in naprav v svetu in pri nas zahtevajo ustrezne nadzorne in merilne naprave. Tovarna merilnih naprav je v sodelovanju z zahodnonemško firmo Bender začela proizvajati kontrolnike izolacije, ki sodijo v program nadzorovanih naprav kvalitete izolacijske uporabnosti napajalnih izmeničnih vodov električnih postrojev in naprav.

Pripravila M.O. in D.Ž.

Sedanje naloge pri izvajanju zakona o združenem delu

Komisija skupščine SFRJ za spremljanje uveljavljanja zakona o združenem delu je na zadnji seji obravnavala naloge uveljavljanja ZZZ, predvsem tiste, ki jih je potrebno uveljaviti v tem obdobju. Vsebinska zapiskov seje nam bo lahko koristila pri izdelavi programov in zato nekatere aktualnosti objavljamo.

Komisija meni, da bo v tem obdobju potrebno več napraviti na kvalitetni spremembi odnosov v združenem delu. V TOZD in drugih organizacijah zaostaja aktivnost pri dograjevanju sistema delitve čistega dohodka in tako je prekinjena nujna zveza v dohodkovnih odnosih.

Oseba potrošnja v preveliki meri zavis od gibanja življenjskih stroškov, ne pa od produktivnosti. Splošna in skupna poraba ne spremljata rasti družbenega proizvoda in produktivnosti dela in tako prihaja do izdajanja dela dohodka TOZD za te namene, kar ni v skladu z realno možnostjo temeljnih organizacij. Delavci največkrat niso zainteresirani za odločanje o uporabi sredstev za skupno in splošno porabo, ker ne morejo vplivati na to porabo.

Zaradi neskladnosti med proizvodnjo in potrošnjo gospodarstvo ni stabilno, kar slabo vpliva na reproduktivno sposobnost. Zaradi tega se mora v prihodnjem obdobju ukreniti vse, da do takšnih pojavov ne bi več prihajalo, predvsem pa bo potrebno izboljšati pogoje za delovanje delegacij.

Posebno komisija opozarja na nekatere člene zakona o združenem delu, kot npr. 113. člen, ki določa, da morajo imeti delavci možnosti 30-dnevne javne razprave o sredstvih, ki jih dajejo za skupno in splošno porabo. V mesecu septembru in oktobru bi zato morali izdelati analize, v novembru izvesti javno razpravo, v decembru pa sprejemati odločitve.

Prav tako je potrebno pripraviti vse elemente delitve za naslednje leto in izvajati razprave in odločanja o rezultatih poslovanja.

V TOZD, ki nimajo določenih osnov in meril za delitev sredstev za osebne dohodke, je potrebno sprožiti akcijo za sprejem teh aktov in v skrajni meri doseči, da se jim izplačujejo le

zajemčeni OD; to nalogo mora izvesti predvsem sindikat, družbeni pravobranilec samoupravljanja in drugi. TOZD morajo medsebojno izmenjavati načine, merila in kriterije za razdeljevanje OD, da bodo tako dosegle boljše rezultate in predvsem pomagale tistim organizacijam združenega dela, ki teh meril še nimajo. Delavci morajo ob zaključku leta dobiti prikaz vseh izplačanih OD in tudi sredstev, ki jih plačujejo samoupravnim interesnim skupnostim in drugim. Ne sme se prikazovati, da se ta sredstva plačujejo kot obveznost temeljnih organizacij neodvisno od njih, ker se delavci potem v svoji občini ne borijo za realne prispevke, kar ima za posledico več negativnosti.

Komisija bo v naslednjem obdobju obravnavala nekatere aktualne teme, ki bodo organizacijam združenega dela v pomoč pri razreševanju problemov in to:

- analiza uveljavljanja ZZZ po republikah in občinah,
- družbenoekonomski odnosi v zavarovalstvu,
- razporejanje čistega dohodka,
- vprašanja s področja knjigovodstva in evidenc,
- delo sodišč združenega dela,
- družbenoekonomski odnosi v bankah,
- zakon o sanaciji,
- zakon o sredstvih razširjene reprodukcije,
- zakon o obveznem združevanju organizacij združenega dela na področju trgovine,
- analiza rezultatov združevanja (tudi sporazumi panog o cenah),
- skupni dohodek in prihodek.

Gradiavo komisije bo lahko v pomoč tudi našim temeljnim organizacijam, ker prav v sedanjem obdobju rešujemo nekatere zadeve s področja dela komisije.

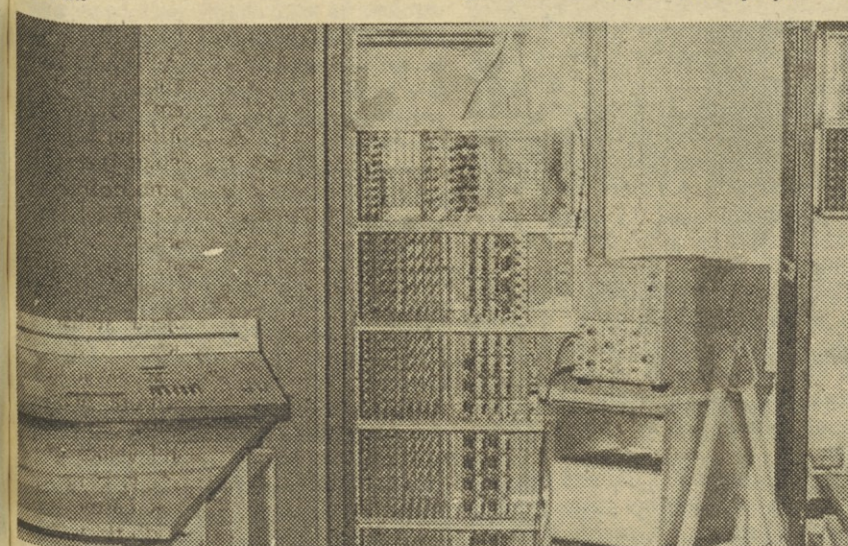
N. Pavlin

Novo iz razvoja tovarne ATC

NOVA ELEKTRONSKA CENTRALA ISKRA 2000 – PLOD LASTNEGA ZNANJA

Naša tovarna avtomatskih telefonskih central večino svojih prizadevanj na razvojnem področju vlagava v lasten razvoj in postaja vse manj odvisna od tujih licenčnih partnerjev. Prenos tehnologije predstavlja vedno tudi določeno kasnitev in omejitve pri prodaji, zato je pri takih poslih težko napovedati uspešnost posameznih proizvodov.

Nakup licence M 10 C je v našo proizvodnjo avtomatskih telefonskih central prinesel velik tehnološki napredek. Uvajanje proizvodnje polielektronskih ATC je bilo mogoče le ob kadrovski krepitvi, znanje in izkušnje naših strokovnjakov pa nam omogočajo nadaljnji razvoj še sodobnejših central.

Modul sistema Iskra 2000, kot naročniška centrala EPABX 100.

Tudi področje zdravja ...

(Nadaljevanje z 2. strani)

signaliziral, naj naslednje leto ne računamo na to, da bomo dobili ljudi iz drugih območij.

Če bo naslednje leto nastala kriza za delavce, naše programe pa bomo morali izpeljati, da se bomo prestrukturirali, bomo morali začeti ekonomizirati z že zaposlenimi ljudmi. Ekonomizacija pa je čuvati delavca, vzdrževati in delovno napredovati. Če smo se pri Work–Factorju zaleteli, je treba zdaj speljati akcijo, da se to adaptira.

GLEDATI SKOZI EKONOMIKO

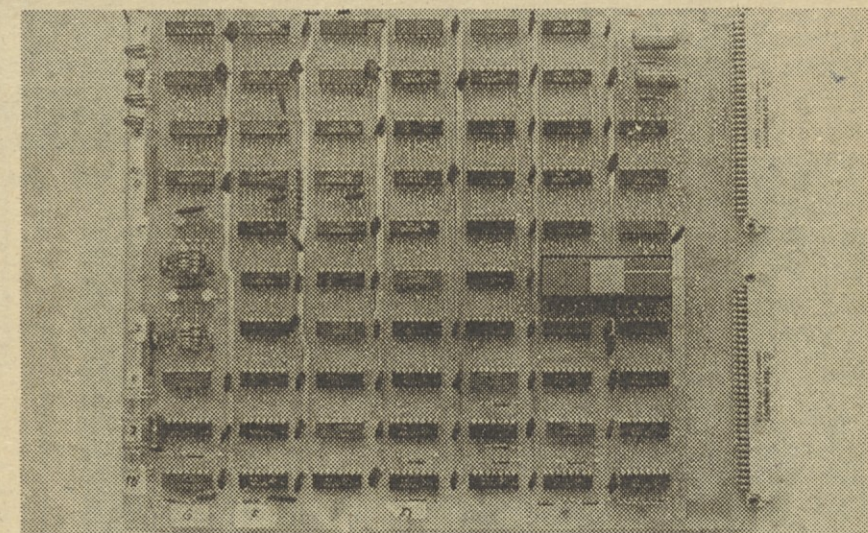
Ljudje, ki se ukvarjajo z varstvom pri delu, so veliki entuziasti, preveliki za naš sistem. Večji entuziasti kot smo, ne moremo biti, ker smo na eksistenčni meji. Seveda je nekaj odvisno

tudi od sredine.

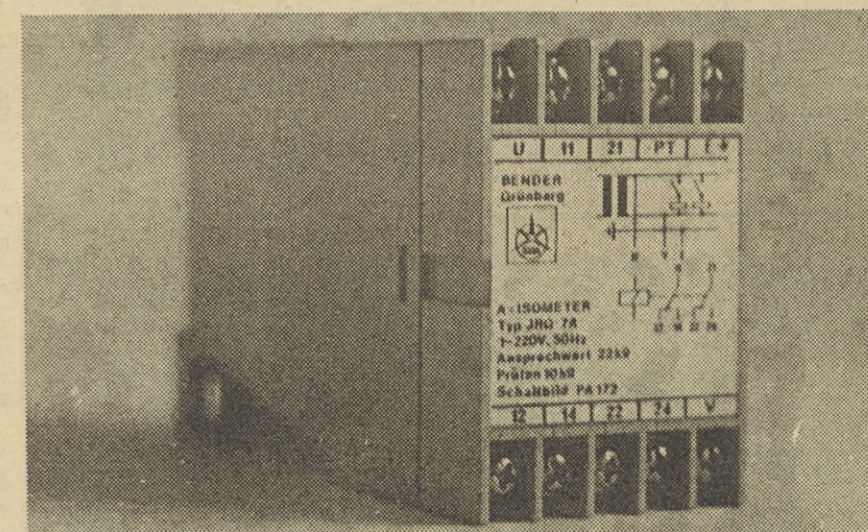
Te stvari je treba začeti gledati skozi ekonomiko, ne več poudarjati humanosti, ne več argumentirati vse zahteve akcije iz humanega razloga, ampak iz ekonomskega razloga. Vendar pa nimamo instrumentarija. Ekonomisti se s tem ne ukvarjajo. Kdorkoli se v to spusti, orje pionirsko delo. V sistemu za ekonomsko vrednotenje nimamo naložb v varstvo pri delu.

V položaju, ko bomo imeli neke razvojne ambicije, ko se bomo hoteli prestrukturirati pa bomo morali delati z našim prirastkom, bomo morali z živim delom v procesu dela začeti ekonomizirati. To pa pomeni, da bomo morali človeka čim bolj usposobiti, da bo delovne naloge čim boljše opravljali.

Pavle Gantar: Pred seboj moramo imeti še nekaj in sicer: če hočemo ustvarjati našo družbo, ji moramo ustvarjati materialno plat. Pri tem moramo uporabljati vrsto instrumentov, vendar upoštevajoč naš samoupravni socialni socialistični sistem in seveda to, da je človek pri delu čim bolj zadovoljen. Čisto razumljivo pa je, da je ena izmed osnovnih nalog v naših dokumentih dvig produktivnosti, če se hočemo vključiti z večjimi rezultati v mednarodno delitev dela. Tukaj je prisotna vrsta instrumentarijev za pridobitev večje produktivnosti. Paziti pa moramo, da bo položaj delavca res tak, kot smo ga programirali v naši samoupravni družbi.

Mikroracionalnik modula EPABX 100.

Izometer – nov izdelek naše tovarne merilnih naprav.

Možnosti uporabe kontrolnikov izolacije so široke. Podobno obsežno je tudi število različic, ki se medsebojno razlikujejo po enosmerni ali izmenični napajalni napetosti, načinu delovanja, opremljenosti, možnostjo daljinskega javljanja poškodb izolacije instalacij in daljinske kontrole pravilnega delovanja. V osnovi preprečujejo možnost dotika nevarne visoke napetosti, ker s stalnim merjenjem pravo-

časno opozorijo na zmanjšanje kvalitete izolacije, oz. izključijo poškodovane energetske napeljave.

Zato so posebno uporabni za nadzor električne opreme v operacijskih in drugih prostorih bolnišnic, industrijskih tehnoloških procesih, laboratorijih, rudarskih objektih, šolah in transportnih sredstvih.

A. J.

Delo OO ZSMS v Števcih

Med drugimi družbeno-političnimi organizacijami deluje v TOZD Števec tudi ZSM. Vanjo so vključeni mladi, ki želijo z zdravimi idejami in delom bogatiti našo samoupravo in socialistično družbo.

V naši osnovni organizaciji je približno 430 mladink in mladincev, od katerih jih aktivno deluje okoli 30. To število bi bilo lahko še večje, vendar so vzroki, ki preprečujejo delo ostalim predvsem v družinskih obveznostih, šolanju ob delu in pa tudi nezainteresiranosti.

Z našim delom vseeno nismo nezadovoljni, saj smo v prvem polletju izvršili skoraj vse naloge, ki smo si jih začetli na programski konferenci v mesecu januarju 1979. Tako smo se v mesecu februarju aktivno vključili v obravnavo zaključnega računa za leto 1978 in v potek akcije najboljša OO ZSMS. V naslednjem mesecu je komisija za IPD sestavila anketo za vse mladince, na podlagi katere smo pridobili tudi nove člane. Komisija za kulturo je v tem mesecu s sodelovanjem sindikata, izvedla proslavo v počastitev 8. marca, dneva žena.

V aprilu smo na rednem sestanku izbrali 4 člane za MDA, ki so si to nagrado prislužili z vestnim delom v OO in na delovnem mestu. Sledila je razprava na temo o usmerjenem izobraževanju.

Vestno smo se lotili akcije vključevanja mladih v teritorialno

obrambo. Široka polemika se je razvila na temo o kolektivnem vodstvu in odgovornosti v OO ZSM in v komisijah. Seveda pa v mesecu maju nismo pozabili na dan mladosti, saj smo sodelovali na košarkarskem in nogometnem turnirju v občini. Tudi osrednjo proslavo na dan mladosti smo popestrili z našo navzočnostjo.

Junij nam je prinesel priprave na srečanje mladih Iskre. Ena glavnih nalog je bila organiziranje pohodne brigade „Partizanske delavnice“ 99D, ki deluje v smislu obujanja tradicije partizanskih enot NOV in je sestavljena iz pohodnikov delovnih organizacij EM, IZTV in PTT.

Poleg programskih akcij smo izvajali tudi tekoče naloge. Dosledno sodelujemo z družbenopolitičnimi organizacijami, spremljali smo vse samoupravne odločitve, kot zakon o združenem delu, srednjeročni plan, ekonomski razvoj TOZD, delitev merila za ugotavljanje in merjenje osebnega dohodka, urejanje družbenega standarda itd.

Naši mladinci in mladinke so sodelovali na številnih športnih in kulturnih prireditvah.

V prihodnjem polletju pa so naši načrti usmerjeni k izvedbi srečanja „dan mladih Iskre“, kakor tudi močno angažiranje v akciji NNNP. Tako bomo v naši TOZD izvedli orientacijski pohod za večje število zaposlenih, za boljšo pripravljenost nas vseh.

Kristina Demšar pri umerjanju trifaznega števca. Mladi delavci v tovarni števcev se aktivno vključujejo v družbenopolitično življenje v TOZD in DO.

Zavedamo pa se, da smo malo storili predvsem pri reševanju stanovanjskega problema, delitvi OD in nagrajevanju po delu. Zato moramo v tej smeri napeti še večje sile in iskati še močnejšo povezanost z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami.

V teh kratkih besedah sem skušal prikazati delo naše organizacije, obenem pa pozivam vse mlade, ki so pripravljeni graditi naš socialistični sistem, da se vključijo v naše delo, saj bomo le povezani in s skupnimi močmi lahko nadaljevali začrtano pot.

Maks Štromajer

Seja predsedstva sindikata DO

V petek 31. 8. 1979 se je ob 10. uri začela v Poslovni hiši v Škofji Loki seja sindikata na kateri so bili prisotni: Marjan Može, Pavle Šuštar, Milan Malešević, Matjaž Eržen, Jože Gustinčič, Jana Martinčič, Simon Primožič, Janko Dobro, Albin Pahor, Božo Iglič, Nada Ključar in Bojan Demšar.

Sejo je otvoril predsednik KOS DO Marjan Može, besedo pa je nato prevzela Nada Ključar, ki je podala polletno poslovno poročilo DO katerega povzemamo tudi mi:

Doseženo je bilo 40 % planirane vrednosti akumulacije, od posameznih TOZD pa so najboljši rezultat glede na plan dosegli v Antenah in Montaži, več kot polovico planirane vrednosti pa so uresničili še Elektromotorji.

V prvem polletju je bilo tudi za približno 7 % več dohodka na delavca kot je bilo predvideno s planom. Nad povprečjem delovne organizacije je dohodek na zaposlenega v Elektromotorjih, Antenah in Gospodinskih aparatih, najslabši pa je v Idriji in na Pržanu.

Med sejo sindikata DO Široka potrošnja.

„V delovni organizaciji smo v prvem polletju uresničili 45,1 % letnega plana proizvodnje tako, da je bil dinamični plan proizvodnje uresničen le 89 %.

Najslabšo realizacijo plana imajo v TOZD TV Pržan (40 % letnega plana, oz. 82 % dinamičnega plana) in TOZD Montaža 43 % letnega plana. Pri obeh temeljnih organizacijah je bilo doseganje plana v prvem četrtletju zelo slabo, v drugem četrtletju pa so že bili nekoliko boljši. Na Pržanu je bil največji izpad proizvodnje barvnih televizorjev, Hi-fi gramofonov, plan pa so dosegli pri proizvodnji črnbelih televizorjev in brivnikov. V Montaži so 100 % dinamični plan dosegli le v proizvodnji kompresorskih motorjev, vse ostale skupine motorjev pa so bile pod predvidevanji.

Prodaja v celoti je v prvem polletju uresničila 43 % letnega plana, brez dopolnilnega programa pa je plan branže uresničen z 42 %. Tako vidimo, da so brez dopolnilnega programa v Sprejemnikih uresničili 43 % letnega plana, v Antenah 34 %, pri Montaži pa je razlika v prodaji zaradi dopolnilnega programa neznatna.

Izvoz je bil v prvem polletju uresničen z 42 % letnega plana, najbolje pa so ga dosegli v Antenah (66 %) in Elektromotorjih (52 %), daleč pod predvidevanjih pa je bil izvoz v Sprejemnikih (21 %).

Plan uvoza reprodukcijskega materiala je bil uresničen s 44 %. Antene so že v polletju presegle letni plan (106 %), Montaža je dosegla 57 % letnega plana uvoza, ostale TOZD pa še niso dosegle 50 % letnega plana uvoza.

Celotni prihodek v delovni organizaciji znaša 44 % letnega plana. Polletni plan so presegli v Antenah in Elektromotorjih, najslabše pa so ga uresničili na Pržanu — 38 %.

Povprečni mesečni neto OD na zaposlenega je v DO znašal 6.013 din in je za 2 % višji od planiranega. Od proizvodnih TOZD imajo najnižji OD v Montaži in na Pržanu, pri čemer pa je Montaža že prekoračila planirano višino za 7 %, na Pržanu pa še niso dosegli planiranih OD. Boljše osebne dohodke imajo v Elektromotorjih in Antenah tako, da lahko rečemo, da se OD po posameznih TOZD gibljejo v skladu z doseženimi rezultati.

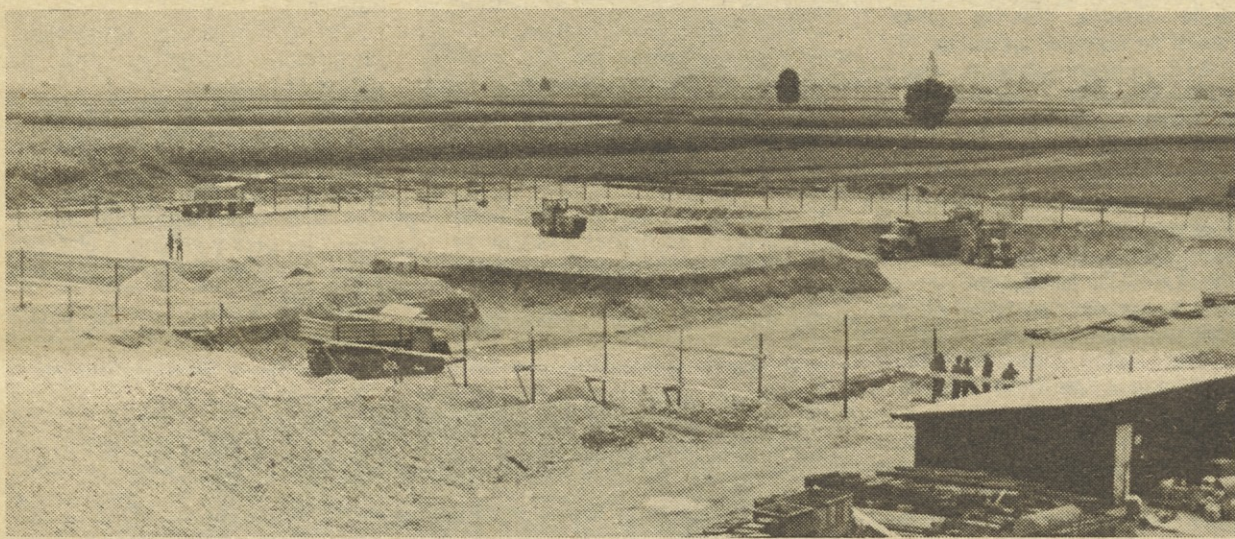
Nato je spregovoril Marjan Može, ki je podal politično oceno stanja v DO ŠIPO. Poudaril je potrebo po še širšem in bolj poglobljenem delu sindikata, ki bi lahko z angažirano prisotnostjo marsikdaj doprinesel k hitrejšemu odpravljanju anomalij in tako tudi pozitivno vplival na poslovanje naših temeljnih organizacij in boljše počutje naših delavcev.

To naj bi bilo še posebej pomembno ker je iz poslovnega poročila razvidno zaostajanje za planom, analize vzrokov za tako stanje pa kažejo, da bi z bolj zavestnim in bolj planiranim delom marsikatero težavo odpravili prej in se s tem tudi izognili izpadom proizvodnje, ali zaostajanju v osvajanju tehnologije.

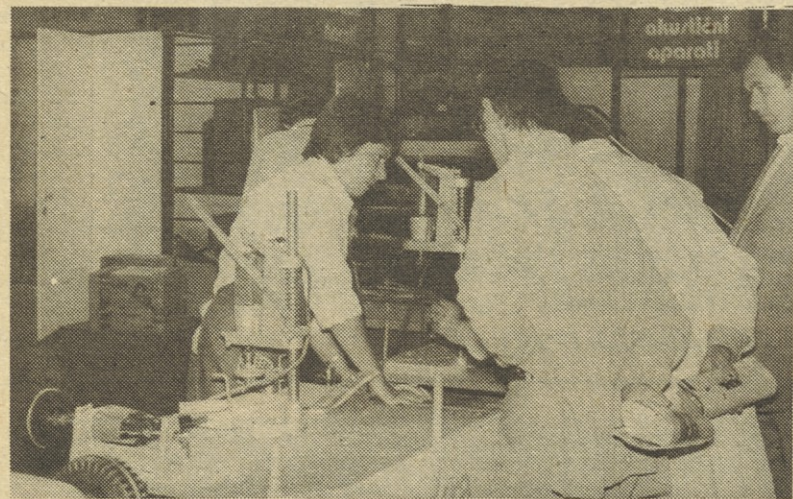
V razpravo se je nato vključil še glavni direktor Simon Primožič. Podal je oceno o doseženih poslovnih rezultatih in se še posebej zadržal na vzrokih, ki so povzročili izpad proizvodnje v začetku leta in o katerih je bilo v lanskem letu dovolj govora in tudi dovolj zagotovitev, da se ne bodo ponovili.

Kaj bi pomenila odprava teh izpadov proizvodnje pa je najbolje razvidno iz dejstva, da kljub zaostajanju za planom nimamo izgub in bi zato lahko šel ves nadaljnji dohodek za akumulacijo in osebne dohodke.

Boris Čerin

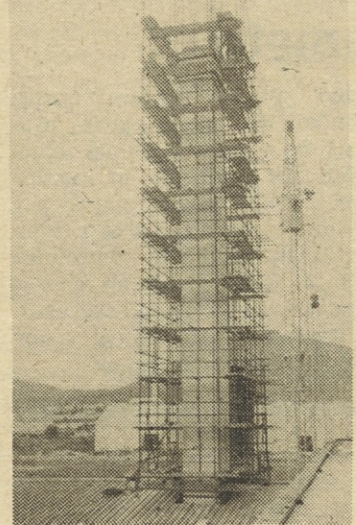

O pripravljanih delih za novo stavbo na Laborah (faza III) smo že pisali. Dela izvaja SGP Gradbincev. Izkopi in zavarovanja temeljev bodo končana še v tem mesecu.

Predstavniki TOZD Prodajna organizacija so na letošnjem Gorenjskem sejmu poskrbeli za prikazovanje električnega ročnega orodja Klip-klap. Zanimanje obiskovalcev je bilo veliko.

S kamero po TOZD

Na Laborah pripravljajo vse potrebno za rekonstrukcijo obstoječe Kotlarne za ogrevanje celotne stavbe A. Zamenjali bodo kotle. SGP Gradbincev že gradi nov dimnik, ki bo nekoliko spremenil videz Telekomunikacij. Visok bo 33 metrov, gradnja dela pa bodo končana v 14 dneh.

ZAHVALA

Najlepše se vam zahvaljujem za glasilo, ki ga bom z veseljem prebiral. Nadalje se vam in vsem iz TOZD Stikala lepo zahvaljujem za vse. Vsem želim mnogo delovnih uspehov!

Marija Babič

Vodstvo TOZD Nabava ob letošnjem dnevu šoferjev ni pozabilo delavcev prevoznega oddelka v Elektromehaniki. Tako je nastal ta skupinski posnetek. Želimo jim srečno vožnjo!

TOZD UPOROVNI ELEMENTI ŠENTJERNEJ

Sodobna oprema dviga proizvodnjo

„Avtomatizacija in mehanizacija proizvodnje ni več le napredek, ampak pogoj za ekonomično poslovanje. Le z avtomatiko je moč narediti toliko, tako kvalitetno in tako poceni, kot zahtevajo zahtevni zahodni trgi,“ nam je v pogovoru rekel vodja programa razvoja strojne opreme Darine Grgovič v TOZD Upori v Šentjerneju. Prav v šentjernejski Iskri na tem področju počasi sledijo najnovejši tehnologiji, zato smo prosili za tak pogovor.

Razvoj strojne opreme za različne dejavnosti v Uporovnih elementih je dosegel zelo različne uspehe. Višina, oz. možnosti avtomatizacije so različne že zaradi tehničnih možnosti. Tako je proizvodnja uporov visoko avtomatizirana, medtem ko je proizvodnja potenciometrov vezana na vrsto posameznih faz in mnogo je še ročnega dela. Upor ima namreč le 3 bistvene sestavne dele, potenciometer pa jih ima dolgo vrsto.

Ob avtomatizaciji je tudi bistvena količina proizvodov, saj se avtomatska linija izplača le tam, kjer gre za velike količine. Proizvodnja uporov je gotovo velikoserijska, saj ob polni izrabi zmogljivosti naredijo do 3 milijone uporov dnevno. Tako visoko proizvodnjo so dosegli z dolgoletnimi prizadevanji za razvoj strojne opreme, ki so jo po večini naredili doma po lastnih projektih. Tako so leta 1966 imeli za velik uspeh, če so naredili dnevno 170.000 uporov, sedaj pa jih, kot smo rekli, naredijo do 3 milijone.

Avtomatika pa ni niti na področju proizvodnje uporov v vseh fazah razvita do iste višine. Vedno izpopolnjujejo, dodajajo in izboljšujejo, čeprav pravi Darine Grgovič, da je tega še vse premalo, saj določeni deli linij niso doživeli že več let nobene „renesanse“.

Prav zdaj delajo na večjem programu avtomatizacije, oz. sistematizacije funkcij več proizvodnih linij.

Tehnologi namreč pripravljajo opremo in tehnološki postopek za hitrejšo sušenje, kodirnih barv, kar je zdaj ozko grlo, ker ta postopek zavleče avtomatsko pot na liniji pred njim in za njim. Ta avtomatizirana faza proizvodnje na liniji bo omogočila, da bo tekkel ves proizvodni postopek avtomatično, v enakomernem ritmu. Tako bodo prihajali z linije kompletno na trak nabrani upori.

Hkrati pa v prototipni delavnici preizkušajo nov avtomat, ki naj bi spremenil dimenzije iz dveh 10 mm na 5 mm. Laično povedano, bo ta sprememba omogočila mnogo večjo in hitrejšo proizvodnjo, po potrebi bo možno proizvodnjo zvečati za 80 %.

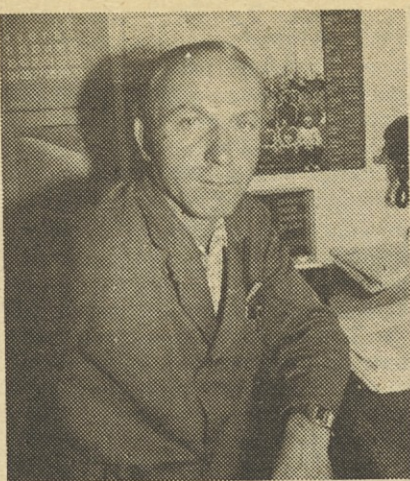
Razvoj opreme dela tudi mnogo priprav za čim boljše delovne pogoje. Tako jim je uspelo z različnimi napravami fizično delo takorekoč odpraviti. Delali so po načelu, naj bi delavec ne stregel stroju, ampak ga le nadziral in z njim upravljal. V veliki meri jim je to z dodatnimi, odzemaalnimi in drugimi napravami tudi uspelo. Tudi sicer so delovne pogoje naredili čim bolj humane. Odsesovalne naprave, prezračevanje in ogrevanje skrbi za primerno klimo. Žal pa še niso kos poletni vročini, ki doseže včasih tudi do 40 stopinj, ker pač manjka denarja za klimatizacijo delovnih prostorov.

Ker je bilo precej pripomb na kvaliteto uporov, smo vodjo vprašali še, kaj so naredili na tem področju. Povedal je, da je komisija, ki so jo lani postavili, da bi analizirala kakovost dela in izdelkov ugotovila, kaj je tolerantni izmet, kaj krivda delavcev in kaj krivda strojev. Ugotovitve so bile zelo presenetljive, prej so namreč mislili drugače.

Le 4,3 % izmeta, oz. nekvalitete odpade na pokvarjene stroje, ves ostali izmet v tolerančnih mejah pa se na-

redi po krivdi delavca.

Največji problem je tehnološko zaostala oprema. Narejena je bila po večini pred 15 leti, pozneje pa je doživljala kvečjemu izboljšave, niso pa globlje posegali v izboljšanje tehnologije, čeprav je jasno razvoj na tem področju prinesel medtem mnogo novega. Sicer jim na razvojnem področju opreme ne manjka kadrov, pač

Vodja razvoja opreme Darine Grgovič.

pa se ljudje preveč menjavajo. Prihajajo mladi strokovnjaki, brez izkušenj in konkretnih prijemov na tem področju. Mnogo so krivi temu sorazmerno nizki osebni dohodki. Zato strokovnjaki puščajo to zelo zanimivo delo in odhajajo v mnogo boljše – režijske službe, ali na vodilna mesta, za katera imajo vse pogoje.

FY

Računalniki na pohodu

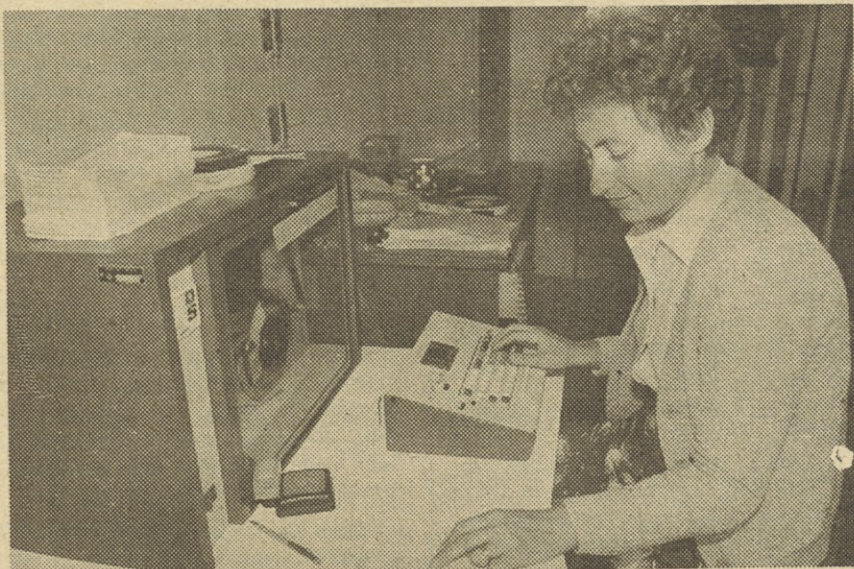
Računalnik vse bolj nadomešča „živo delo“ v gospodarstvu, proizvodnji in zlasti v spremljanju, oz. pregledu dela. To prav dobro vedo tudi v Industriji elementov. Prav na račun velike uporabe računalnika, oz. avtomatske obdelave podatkov, so ostali v računovodstvu, gospodarskih službah in pri planiranju pri istem številu zaposlenih, čeprav se jim je obseg poslovanja v zadnjih 10 letih petkrat dvignil. Vsekakor racionalno gospodarjenje!

Sicer še nimajo svojega računalnika, vendar v naslednjem srednjeročnem programu načrtujejo, da ga bodo kupili. Potrebe so vse večje, saj bi radi zajeli vsa možna področja v avtomatsko obdelavo podatkov. Tako bodo dosegli ažurne informacije ob vsakem času. Sicer že zdaj uporabljajo računalnik, kolikor dopuščajo možnosti. Računalniško imajo obdelane osebne dohodke, vse materialno poslovanje, osnovna sredstva, obračun proizvodnje, saldakonte. Prav zdaj pa

pa še vedno ni najboljša računalniške evidence polizdelkov in materiala.

Možnosti računalniške obdelave so namreč zdaj omejene, načrtujejo pa, da bodo v bližnji prihodnosti zagotovili vsak čas sveže podatke tudi na tem področju. To bodo izpeljali v vsakem primeru, ali s svojim računalnikom, ali z večjimi najetimi zmogljivostmi.

Zaenkrat so zajemalna mesta še vsa v Ljubljani v Skupnih službah, načrtujejo pa, da bodo s povečanjem zmo-

Angelca Pajk pri verifikiranju podatkov.

končujejo uvajanje paketa planiranja v računalniško obdelavo, začenejo s kadrovske evidence in nekatere manjše stvari iz komercialne bodo dali v računalnik.

Zgodovina zajemanja podatkov je pustila sledove. Začeli so obdelavo za potrebe finančno-računovodske službe in to področje je najboljše obdelano. Že kakih 10 let nazaj pa so se pokazale potrebe za podatki, ki bi pomagali bolje odločati samoupravljalcem, tehničnim in poslovnim ljudem. Zlasti zadnji čas pa intenzivno delajo na podatkih, oz. rezultatih, ki jih potrebujejo tehnologi in planerji. Vsa ta prizadevanja in resno delo so obrodili bogate sadove, saj je zdaj vse potrebno s teh področij dostopno vsem strokovnim sodelavcem in podatki služijo tudi za informacije kolektivom v TOZD in DSSS.

Vse to dobro služi za optimalno izrabo proizvodnih zmogljivosti, žal

gljivosti računalnika imele svoje terminale vse TOZD, se pravi direktni porabniki. Tako bo vsak podatek ne le teoretično, ampak tudi praktično vedno pri roki.

Seveda pa tudi ne manjka težav. Če kje, je pri računalniški obdelavi podatkov potrebna metodičnost, sistematičen pristop, izkristalizirana organizacija in spoštovanje dogovorjenih načel. Vse to pa v IEZE dobro vedo, vendar nekatere „naprednejše“ TOZD zaradi svojih interesov spoštujejo, druge pa so nedosledne in zato prihaja do kasnitev pri pošiljanju dokumentacije. Hkrati pa nekaterim TOZD teže dajo informacije, ker pač niso pristopile k računalniški obdelavi nekaterih področij.

Načrtujejo, da bodo v najbližji prihodnosti naredili več akcij za ureditev in izboljšanje informatike: uredili bodo kompletno komercialno informatiko, vso računalniško obdelavo bodo uredili v enoten integralni sistem – uporaben tudi za najenostavnejšo porabo, dosledno računalniško bodo planirali, predvsem pa bodo z večjimi zmogljivostmi zagotovili dostopnost tekočih podatkov.

Tudi za kadrovske vprašanje na področju avtomatske obdelave bodo morali narediti vse več. Imajo sicer uspešne ljudi pri tem delu, vendar jih je še premalo. Dejavnost je namreč težko povečati, ker nekateri še vedno štejejo računalniško obdelavo za postransko zadevo in tem bo treba dopovedati, da je to ena izmed najvažnejših funkcij v tokovih dobrega gospodarjenja.

KF

Dobre delovne pogoje imamo

Delovni kolektiv TOZD Keramični kondenzatorji v Žužemberku si že kakšne dve leti intenzivno prizadeva, da poleg večanja delovne storilnosti izboljša tudi delovne pogoje. Velik uspeh je bila pridobitev delovnih prostorov letos spomladi. Med kolektivnim dopustom letos pa so montirali prezračevalne naprave, pobelili vso tovarno, uredili odsesovalne naprave in prerazporedili vrsto strojev in linij. V boljših pogojih se delavci bolj počutijo.

VLASTA JAKLIČ, delavka: Zelo dobre delovne pogoje imamo. Odsesavanje pri „umazanih“ delih je velika pridobitev, saj je prej smrdelo in se kadilo. Zdaj je zrak čist. Tudi prezračevalne naprave nekoliko ohladijo, kadar je vroče, žal pa precej piha in človek se lahko tudi prehladi. Pa saj zlepa nismo zadovoljni.

Mislím, da bi po ureditvi delovnih prostorov lahko nekoliko „popeglali“

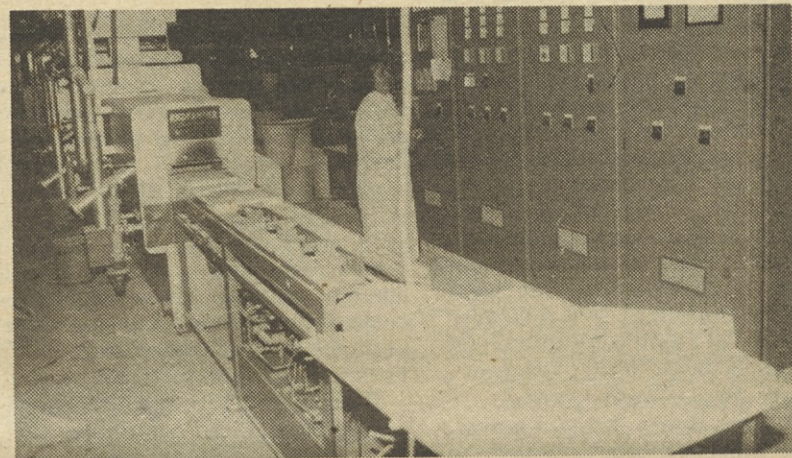
tudi organizacijo dela in notranji transport. Pogostokrat moramo same po vozičke in material. Take prekinitve so zoprne in delo zaostaja.

DUŠAN NOVAK, strugar: Mislím, da lahko naše delavnice le pohvalim. Imamo sodobno opremo, s katero je lepo delati in tudi precizno je, kar naredimo. Ponekod je ob večjih „špihah“ dren. Svetloba je odlična, velika

(Nadaljevanje na 6. strani)

S kamero po TOZD

TOZD KERAMIKA, oz. oddelek VF Keramike v tej tovarni je dobila novo sodobno peč posebne konstrukcije, namenjeno za sintranje tankih ploščic (sintrati pomeni žgati). Tanke ploščice bodo služile za izdelavo single layerja v žužemberški Iskri. Peč so izdelali pri Riedhammerju v Nuernbergu s sodelovanjem strokovnjakov iz Keramike.

TOZD SPECIALNI ELEMENTI Ljubljana: V četrtek, 30. avgusta so imeli v tej TOZD volitve v nove samoupravne organe in delegacije. Izvolili so: v delavski svet: Fani Belec, Zinka Gabrovšek, Ivanka Langenfus, Inge Božič, Alojz Koblar, Mirko Prašnikar, Janez Jenko, Vaskrsija Vujinič, Anton Stih, Marjan Gregorc, Franc Korošin, Miran Seme in Vido Hatze. Samoupravna delavska kontrola: Alojz Kerin, Albina Pečar, Ana Sajk, Ludvik Vehar in Stojan Videgar.

Disciplinska komisija: Darja Legiša (predsednik), Olga Čuden, Peter Gornik, Majda Rihar in Branko Kokot. Zbor interne banke SOZD Iskra: Berda Miklavčič, Mimica Skrinjar, Jože Šurc, Božo Verbič. Slavica Zupančič.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB: V petek, 31. avgusta se je od sodelavcev poslovila Albina Mesner, ki je odšla v pokoj. Sodelavci so se od nje poslovili z veselo odhodnico in simboličnim darilom. Albini so zaželeli prijetno počutje in veliko dobre volje.

Avtomatika na podlagi elektronike je na pohodu.

O razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti teh njihovih virov

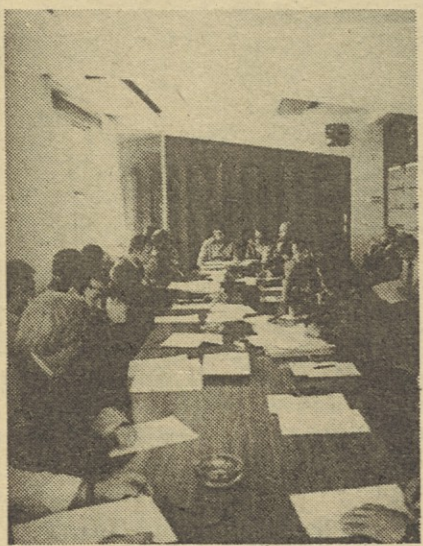
V preteklem tednu se je po končani javni obravnavi družbeno-politična aktivnost na ravni delovne organizacije osredotočila na dve pomembni seji, na skupno sejo izvršilnega odbora delavskega sveta DO, skupne komisije podpisnic in komisije za koordinacijo priprav za novo organiziranost delovne organizacije ter skupno sejo konference OOS in problemske konference osnovnih organizacij Zveze komunistov. Dnevni red obeh sej je zajemal tako obravnavo kot oceno izvedbe in rezultatov javne obravnave o predlogih referendamskih vprašanj ter oceno oblikovanja dopolnil in spreminjalnih predlogov zborov delavcev.

Delavci Avtomatike so v drugi polovici meseca avgusta na svojih zbiorih in na ravni družbeno-političnih organizacij ter poslovnih organov vodil javno obravnavo o Samoupravnem sporazumu o razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti ter njihovih virov. Sklenitev omenjenega sporazuma je konstitutivnega pomena za Avtomatiko, saj se na njegovi osnovi izvede razporeditev obstoječih subjektov na nove TOZD. Pomenu ustrezen je bil tudi odziv na zbiorih delavcev, kjer so dopolnili in spreminjalne predloge predložili iz TOZD Naprave za energetiko, TOZD Avtomatske naprave, TOZD Stikalni elementi in iz sektorja 840, oz. TOZD v organiziranju.

Na skupni seji izvršilnega odbora delavskega sveta, skupne komisije podpisnic in komisije za koordinacijo priprav za novo organiziranost delovne organizacije, so bile predložene pripombe obravnavane, nekatere od njih upoštevane, druge pa z utemeljitvijo zavrnjene.

Medtem ko sta konferenca OOS in problemska konferenca osnovnih organizacij Zveze komunistov podali oceno izvedbe in rezultatov javne razprave, ki je pokazala, da zbori niso potekali tako kot je bilo v rokovniku samoupravnih, predreferendamskih aktivnosti določeno; da smo rokovno zamujali. Zaključna ugotovitev pomeni ponovno aktiviranje družbeno-političnih dejavnikov v TOZD Avtomatike, da se v času poprejšnje obravnave, ko se bodo delavci seznanili z rezultati obravnavanih pripomb na omenjeni sporazum, držimo rokov in s tem ne oviramo postopka konstituiranja.

Na obeh sejah je bila podana tudi informacija o poteku sestankov s SDK glede razčiščevanja in saniranja finan-

Skupne seje IO DS Avtomatike, podpisnic in komisije za koordinacijo priprav za novo organiziranost DO Avtomatika.

čno-gospodarske situacije v Avtomatiki, ki se neposredno navezuje na potek in sprejemanje Samoupravnega sporazuma o razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti ter njihovih virov. Povzetek poročila, ki ga je podal Stane Preskar, predsednik poslovnega odbora delovne organizacije, zajema zagotovilo SDK, da ne bodo ovirali nadaljnjega postopka konstituiranja delovne organizacije, kar pomeni, da lahko izvedemo inventurne popise po starih subjektih in do 20. 11. t.l. predložimo delitveno bilanco.

Z določitvijo predloga referendamskih vprašanj, ki bo predvidoma 6. 9. na zasedanju delavskega sveta delovne organizacije pa se bo pričela poprejšnja obravnavna na zbiorih delavcev v TOZD Avtomatike.

Š.D.

Omenjeno področje posega v eno od osnovnih področij delovanja skupin, v programsko ekonomsko nalogo. Produktne skupine morajo namreč oblikovati predloge letnih in srednjeročnih načrtov ter poslovne politike za realizacijo le-teh ob upoštevanju vseh potreb in možnosti. Ali drugače rečeno, s pravilnikom o poslovanju naj bi skupine dobile vlogo pobudnikov poslovno-tehničnih in planskih odločitev.

Kot zanimivost lahko dodamo, da je v TOZD Napajalne naprave iz potreb po koordinaciji poslovanja in izvajanja tehničnih rešitev podobna skupina, ki se je imenovala skupina za pospeševanje poslovanja, spontano delovala od 1977. leta. Prav zato so njene izkušnje, ki se odražajo skozi dopolnilne predloge k poslovniku produktnih skupin toliko bolj vredne upoštevanja.

Čeprav so produktne skupine pričele s svojim delom šele pred nekaj meseci, so se že pojavile potrebe po dokončnem izoblikovanju poslovnika, ki naj bi v prvi vrsti konkretiziral raven odločanja in s tem odpravil prepletanje pristojnosti. Prav tako se pojavlja vprašanje oz. sodelovanja med produktnimi skupinami. Ciljna usmeritev skupin bi morala biti reševanje problemov kot celote, ne pa posamezno kot enote. Zato bi morale skupine, ki obravnavajo sisteme sodelovati s skupinami, ki zajemajo področja naprav kot del sistemov, tiste ki obravnavajo naprave pa bi se morale povezati s skupinami, ki zajemajo elemente.

Le s takšnim načinom medsebojnega sodelovanja, povezovanja in izmenjavanjem informacij bodo skupine kos nalogam, ki kratkoročno in dolgoročno vplivajo na celotni in reprodukcijski in inovacijski proces.

Š.D.

Nova — dvanajsta TOZD

V mesecu marcu leta 1978 so delavci sektorja za računalništvo 840 v okviru nekdane TOZD Procesna tehnika na referendumu sklenili organizirati temeljno organizacijo z namenom proizvajati računalniško orientirane procesne sisteme za nadzor in vodenje ter za komercialno obdelavo podatkov.

Skupina teh delavcev izhaja iz nekdane ZZA, kasneje IRI, in se je ob nastanku DO Avtomatika leta 1975 vključila v TOZD Procesna tehnika. S svojim proizvodnim programom obseja skupina že več kot 10 let. Prvi računalniški procesni sistem „ISKRA — DIPS-8“ je bil razvit 1969 za nadzor in vodenje z računalnikom DEC PDP-8/L. Nadaljnji razvoj in delo so prinesli Iskri nove dosežke pri elektrogospodarskih organizacijah v Makedoniji, Bosni in Hercegovini in seveda doma v Sloveniji.

Poleg proizvodnje je skupina sodelovala tudi z naročniki pri izdelavi projektov za računalniške procesne sisteme po vsej Jugoslaviji.

Sedanja proizvodni program — celovit sistem za nadzor in vodenje procesov „ISKRA — DIPS 11/300/340/NIK“ — je plod raziskovanja, razvoja in dela izključno domačih strokovnjakov, tako iz vrst uporabnikov (elektrogospodarstva SR Bosne in Hercegovine in SR Slovenije) in iz lastnih vrst. Ta celoviti dosežek pa je skupini uspel zato, ker je imela veliko podporo Raziskovalne skupnosti Slovenije, Ljubljanske banke in vse naše širše družbe.

V zadnjem času je skupini uspelo nov dosežek z uspešnim razvojem in izdelavo novega teleinformacijskega sistema DIPS-11/300, ki uporablja mikroročunalnik LSI-11.

Glede na dolgoletne izkušnje in glede na tehniško utemeljene odločitve uporablja nova temeljna organizacija kot centralne procesne enote v svojih sistemih večinoma proizvode ameriške firme Digital Equipment Corporation (DEC), z uresničitvijo samoupravnega sporazuma DELTA pa bo nova temeljna organizacija uporabljala izdelke te domače industrije (ker sta glede na uporabnost oba proizvoda popolnoma zamenljiva), kar pomeni pomembno zmanjšano odvisnost od uvoza.

Pri računalniškem procesnem sistemu za Slovenski plinovod je v delovno skupino, ki sodeluje pri tem delu z glavnim dobaviteljem opreme (firma BBCCSI iz Kalifornije — ZDA), prispevala skoraj polovico vseh stro-

kovnjakov in ti so dali svoj odločilni prispevek, da naloga uspešno poteka. Proizvodni program nove temeljne organizacije lepo dopolnjuje proizvodni program delovne organizacije in celotne Iskre, bogati izbor proizvodov, da tako laže zadosti potrebam tržišča.

Kljub temu, da je šele po dobrem letu postal sklep o organiziranju temeljne organizacije pravnomočen, se delavci trudijo nadomestiti zamujeno in konstituirati svojo temeljno organizacijo tako hitro, da ne bodo ovirali dokončnega konstituiranja delovne organizacije. V ta namen bodo prav zdaj dokončali osnutek samouprav-

nega sporazuma o združevanju dela delavcev v TOZD in statuta, aktivno pa že sodelujejo pri razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti.

Glede na zakonska priporočila bi radi delavci imenovali svojo novo temeljno organizacijo „Sistemi za energetiko“, saj je to v resnici njihova osnovna dejavnost, ki se z njo ukvarja že leta in kjer so tudi dosegli vidne uspehe. Pri tem pa se bodo z drugimi delavci iz delovne organizacije sporazumeli o poverjanju določenih zadev temeljnim organizacijam skupnega pomena.

Slavko Gorenc — Marko Krečič.

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

KONČNO LE IZ DOLGOTRAJNIH ZAGAT?

TOZD Tovarna malih zaganjalnikov Nova Gorica

Po tedniku „Delavska enotnost“ to pot povzemamo sestavek Cirila Brajerja o temeljni organizaciji združenega dela Mali zaganjalniki v DO Avtoelektronika in njenih problemih.

V sedmih proizvodnih in treh neproizvodnih TOZD te delovne organizacije je zdaj zaposleno 3200 delavcev. S svojim gospodarjenjem so še kar zadovoljni, saj so v letošnjem prvem polletju celotni prihodek v primerjavi z istim obdobjem lani povečali za 30 odstotkov.

Sive lase pa jim povzroča njihova TOZD Mali zaganjalniki. V njej dela 410 delavcev, ki ne zmorejo rentabilnega poslovanja. Pa niso sami krivi. Leta 1974 so svojo tovarno na novo dogradili, le v osnovna sredstva so vložili 150 milijonov dinarjev. Proizvodnja je organizacijsko, tehnično in tehnološko na izredno visoki ravni. Tehnologija hladnega oblikovanja jekla, pri kateri odpadnega materiala sploh ni, je celo v razvitih evropskih državah redka, pri nas pa sploh edina. Letna zmogljivost je 450.000 zaganjalnikov za osebna vozila, katerih vsi jugoslovanski proizvajalci izdelajo približno 250.000 letno. Tudi delovne vneme, zavesti in discipline v tej TOZD ne manjka, pa vendar ...

Težave so se začele takoj, ko se je ta proizvodnja osamosvojila. Kot pri vsaki novi naložbi so bili tudi oni preobremenjeni z obveznostmi do velikih vložnih sredstev (za letos predvidevajo, da bo morala delovna organizacija le za obresti odšteti približno 70 milijonov dinarjev). No, najpomembnejši vzrok težav so neurejeni odnosi s kupci, predvsem s Crveno zastavo, za potrebe katere so tovarno pravzaprav zgradili. V Šempetru so nam povedali, da so kupci že na samem „startu“ vsilili nepravilne cene, ta nepravilni odnos pa se je iz leta v leto še zaostroval. Vsako leto so jim odobrili pač določen odstotek navzgor, cene reprodukcije materiala pa se pri svoji rasti na ta odstotek seveda niso „ozirale“. Agregatom so cene rasle le glede na formalno podražitev avtomobilov — vsi pa vemo, da se avtomobili draže tudi zaradi (menda) novih modelov. Letvica tu, vijak tam, še nekaj dvom vzbujajočih zagotovil o večji odpornosti proti rjavenju — pa je nov model. In ta model je gotovo nekajkrat dražji od dejanskih sprememb. No, pa to je vprašanje zase, drugo pa je, da teh podražitev ali „podražitev“ proizvajalci avtomobilov delavcem TOZD Mali zaganjalniki ne priznajo. To je pripeljalo tako daleč, da lahko zaganjalnik prodajo le po ceni, ki je kar precej pod proizvodno ceno. Lep čas so tako v TOZD Mali zaganjalniki poslovali z izgubo, ki so jo krili delavci v drugih TOZD. Delovna organizacija je zadnji dve leti brez sredstev za razširjeno reprodukcijo, delavci so nezadovoljni, saj se vse to že predolgo vleče, „dohodkovni“ odnosi s finalisti so predolgo nedorečeni, prejemajo osebne dohodke, ki še zdaleč ne ustrezajo vložnemu delu in če odnosov s kupci ne bodo kmalu uredili, bo ogrožen nadaljnji razvoj celotne delovne organizacije.

Malo pa se je nad Šempetrom že zjasnilo. Večina kupcev je kljub svojim interesom popustila pred logičnim vztrajanjem delavcev, ki zahtevajo vsaj tolikšno udeležbo v prihodku, ki bi zagotavljala za normalno poslovanje minimalno akumulacijo. Izguba, ki je v letošnjem prvem četrtletju znašala 7 milijonov dinarjev, se je tako v polletju že zmanjšala.

Čakajo le še na dokončno besedo glavnega kupca, Crvene zastave, s katero dogovarjanje še teče. V Šempetru jih skrbe tudi načrti partnerja iz Kragujevca, ki se menda pripravlja na gradnjo svoje tovarne alternatorjev in zaganjalnikov (o potrebah avtomobilske industrije in zmogljivosti Iskri- ne delovne organizacije v Šempetru pa smo že spregovorili).

INDUSTRIJA KONDENZATORJEV, SEMIČ

O NESREČAH PRI DELU IN NA POTI NA DELO

V prvi polovici leta je bilo v naši DO 27 nesreč pri delu in na poti na delo. Zaradi teh nesreč smo imeli izgubljenih 291 delovnih dni, oz. 2328 delovnih ur. Nesreče na delu je bilo 20 in na poti 7. Nesreče na delu so zahtevale 206 delovnih dni, oz. 1648 delovnih ur izostanka z dela, nesreče na poti na delo pa 85 delovnih dni, oz. 680 delovnih ur izostanka z dela. Vzrokov za nesreče pri delu je več in sicer: premajhna pazljivost pri delu: 12, neuporaba zaščitnih sredstev: 3, slabo vzdrževanje: 1, slab nadzor dela in delavca: 3 nesreče.

Za nesreče na poti na delo je vzrok premajhna pazljivost pri hoji. Poškodbe pri nesrečah na delu so bile naslednje: poškodba prstov: 10, poškodba noge: 4, poškodba roke: 3, poškodba očesa: 2, poškodba glave: 1 nesreča.

Pri nesrečah na poti na delo oz. z dela so nastale naslednje poškodbe: poškodba gležnja: 2, poškodba glave:

1, zvin noge: 1, poškodba ključnice: 1, poškodba prsta na nogi: 1 in odrgnine na nogi: 1 nesreča.

Število nesreč na delu se v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta ni zmanjšala, pač pa je ostalo isto (20), medtem ko je nesreč na poti bilo letošnje polletje več (lani 4, letos 7). Največ nesreč je bilo v TOZD Energetski kondenzatorji, temu ustrežno pa je bilo tudi število izgubljenih delovnih dni (največje).

Alojz Ramuta

Strokovno usklajevanje in operativna sinhronizacija

V prvi polovici letošnjega leta smo v Avtomatiki na osnovi sprejete matrične organizacijske strukture vpeljali produktne skupine, ki so bile oblikovane z namenom, da pripomorejo k učinkovitejši realizaciji nalog posamezne funkcijske enote ali temeljne organizacije, oz., da se z njihovim delovanjem skrajšajo poti informacij od izvora do mesta odločanja in se hkrati zagotovi celovit pregled nad vsemi potrebami, možnostmi in aktivnostmi na posameznem proizvodu, oz. grupi proizvodov.

Produktna skupina „Napajalne naprave“ je ena od 11 skupin, ki so se v tem času formirale in delujejo v okviru svojih programov. V svoji sestavi ima skupina predstavnika

s področja razvoja, trženja, proizvodnje ter zunanega člana iz Telekomunikacij — Kranj, kar je pogojeno s proizvodnim programom matrične temeljne organizacije TOZD Napajalne naprave iz Novega mesta. Več kot 50 % proizvodnega programa novomeške temeljne organizacije je namenjeno kranjski Iskri.

V okviru operativnih, programskih in svetovnih nalog je skupina na svojih dosedanjih sestankih sprejela smernice za delo, pripravila razdelitev proizvodnega programa na blagovne skupine in podskupine, obravnavala izvozno problematiko ter pripravila pregled planskih ciljev in začrtane investicije ter predloge za usmeritev TOZD Napajalne naprave v prehodnem obdobju 1980/85.

Dobre delovne pogoje imamo

(Nadaljevanje s 5. strani)

okna naredijo bivanje prijetno in ob dnevni svetlobi je lepše delati. Pa kaj, ko je na poletni vroč. Sicer pa še nikoli ni bilo vsem prav v vsakem pogledu.

ANA PEČAR, mojster v maloserijski proizvodnji: Dobro so preuredili delovne prostore tako, da imamo res dobre delovne pogoje. Tudi delovne pripomočke, kot na primer svetila, odsosovanje in prezračevanje je lepo urejeno, da je res prijetno delati tu.

Tudi organizacija dela je dobro izpolnjena. Pretok materiala, transport in transportna sredstva so dobro organizirani. Delavec dobi vse potrebno na „delovno mesto“, prav tako mu odplejejo, kar je končano tako, da delo teče neprekinjeno v pravilnem ritmu.

Sicer pa večino potrebnega repromateriala in polizdelkov pripravimo že zjutraj na doseg roke. F. Kotar

Brez ključka je zaklenjeno ...

V prostorih prve kleti Iskrine stolpnice na Trgu revolucije že več let pridno in vestno živi njena pošta. Prostori so lepo svetli in klimatizirani. V obeh kletih prihaja svetloba iz plinskih cevi, ki so vdelane v strop, naravne sončne luči pač med delovnim časom ne morejo videti, prav tako ne, kot jata piščancev na kurji fami v lhanu.

Iskrina pošta dela v okviru skupne delovne organizacije Iskra Invest servis (manj simpatičen naziv za bolj simpatično dejavnost). Šteje 41 ljudi, od tega: 8 telefonistov, 8 teleprintistov, 10 kurirjev, 4 samostojni manipulant, 3 manipulant, 1 operativni vodja, 1 vodja oddelka (vse na PPC), ter 6 telefonistov na zunanjih lokacijah.

Iskrin poštni oddelek je sestavljen iz naslednjih služb: odprava pošte, kurirska pošta, telefonsko posredovanje in teleks.

Kaj delajo na odpravi pošte (ekspeditu)?

Razdeljujejo, žigosajo, usmerjajo prejete dopadne, izhodne in lokalne pošiljke, s čemer so zajeti poleg pisem in tiskovin tudi paketi. Pošiljke je treba vpisati v dohodne in izhodne knjige ter ob tem obremeniti pošiljalte po stroškovnih mestih, da se jim lahko zaračunajo ustrezni stroški, prav po pravici. Že pri tem ne gre brez težav: nekateri ne navedejo svoje številke stroškovnega mesta, kdo drug povsod napiše pošto številko na membrano naslovnika. Tako je na primer, romalo na Reko neko pismo, ki je bilo sicer naslovljeno v Ljubljano, toda namesto 61000 je neka pozabljiva rokica napisala 51000 in tako je teklo pisemce na izlet k morju. Tam so najbrž malo debelo pogledali, ugotovili, da take in take ulice ni tam ob Kvarnerju in pismo vrnili s pripombo, da je naslovnik neznan.

Najbrž vam ne bi bilo treba devetkrat ugibati, kateri dan v tednu pride ali gre največ poštinih pošiljk, v ponedeljek seveda. Število se sicer giblje od 7.200 do 11.500 dnevno, povprečno torej kar po deset poštinih pošiljk na vsakega sodelavca v Iskrini stolpnici, v pristanku ali odletu, noter ali ven, input ali output bi rekli Angleži. O vseh pošiljkah, ki so vpisane v poštne knjige, se vodi natančna evidenca, tako da je pošiljatelj ali naslovnik vsak trenutek omogočeno poizvedovanje v primerih nejasnosti.

Naša pošta ima tudi svoj frankirni stroček, ki pošiljko žigosa in navede vrednost znanke, ki bi bila nalepljena, če bi se delalo še po starem. Vas morda zanima, kako velika je vsota poštne za odpremljene pošiljke? 14 do 18 starih milijončkov ali približno en nov avtomobilček iz Novega mesta na mesec.

Interna pošta potuje seveda kar s posebnim dvigalom. Etažna receptorka recimo v desetem nadstropju odpre vrata, položi pošto v plastično škatlo in jo spusti v klet. Tam jo prevzamejo, razvrstijo in brž spet pošljejo zaželenemu naslovniku v stavbi vsako uro po enkrat.

Zunanji prejemnikom pa je treba pošto pripeljati. Tu gre za prevzemanje in dostavljanje najrazličnejših poštinih pošiljk, vrednostne dokumentacije, denarja in deviz. Pri tem delu je zaposleno deset kurirjev, od katerih ima vsak do minute natanko določeno pot. To so naši znani fički, mule maledga človeka, gibčni in včasih res tudi svojeglavi kot mule. Še pred tremi leti so imeli po 95 obhodov na dan, danes jih je že 158 in število še kar narašča. Razumljivo ne gre samo za Iskrine lokacije po Ljubljani (in že teh ni malo), ampak tudi za druge urade in ustanove (banke, Skupnost za soc. zavarovanje itd.).

Prepoved vožnje za parne in neparne številke (torek in četrtek) je močno prizadela tudi dostavo. V tistih dneh je skrajno težko opraviti vse potrebne vožnje z avtomobili, ki jim je dovoljena vožnja.

Iskrina stolpnica ima 40 dohodnih in 30 izhodnih linij in 20 za medkrajno posredovanje. Ven lahko vsakdo kliče od svojega telefona na mizi, v

zadnjem času res samo na slovensko področje, vse druge medkrajne telefonske pogovore in seveda mednarodne posreduje hišna centrala, saj bi bilo sicer še več zlorab. Tekli bi neštet bolj ali manj privatni pomenki. Ja, če bi ljudje vsa taka „pričanja“ opustili, bi bili telefonski pogovori vsaj pol krajši, če bi na drugem koncu vedno bil klicani človek, bi pridobili še 20 %, če bi zadeve pisмено obrazložili, sporočili podatke, bi se zmanjšalo še za 20 %. Tako pa kar govorimo in govorimo, pričamo in pričamo, kličemo in kličemo. Ni važno, če je treba ali ne, če veliko stane ali še več. Slušalka v rokah je vendar dokaz modernega uspešnega poslovnega. In zato plača Iskra za opravljene telefonske storitve mesečno 36 do 42 starih milijonov ali blizu pol stare milijarde na leto, pri čemer pa še niso vštet stroški za direktne telefone, ki jih imajo nekateri. Stolpnica je vsekakor poslovni center Iskre, zato so živahne komunikacije nujne, neizbežne. Ampak računček pokaže, da vsak zaposleni Iskra v stolpnici v poprečju zatelefonira dobrega pol starega milijončka na leto. Če bi bili vsi Iskraši po Ljubljani, Sloveniji, Jugoslaviji in po svetu tako pridni, bi spustili po žicah trinajst starih milijard dinarjev. Kar lepa produktivnost!

V Iskrini stolpnici je osem delovnih mest za telefoniste, lahko kar rečemo telefonistke. Nežni spolček prinaša pa poleg užitkov tudi problemčke, več je izostankov, saj so med njimi matere z otroki, več bolezní. Posredovanje telefonskih pogovorov ni ravno tako prijetno kot poslušanje serenade na daljmatinskem otoku. Težave nastopajo tudi z nenehnim menjavanjem internih telefonskih števil. Uslužbenci se selijo iz pisarne v pisarno, iz enega nadstropja v drugo, komaj kdo pa to sporoči centrali. Potem pa išči, če moreš in poslušaj pripombe, da bi vendar vsaj telefonska centrala morala biti na tekočem. In internih priključkov je 825.

Kot vsa večja podjetja je tudi Iskra s telesko mrežo povezana z vsem svetom. V centrali PPC imajo šest teleprinterjev. Beseda je sestavljena v prvem delu iz grške besede „tele“ – daleč, v drugem pa „print“, kar v angleščini pomeni tiskati. V bistvu je to strošno pameten telegrafski pisalni stroj, s katerim se besedilo napiše na list ali na trak, naslovnik ga pa istočasno dobiva napisanega na listu. Prve teleprinterje so v Ameriki izdelali že l. 1914, v rabo so prišli po prvi svetovni vojni, v Evropi leta 1926.

V Iskri dosega dnevni pretok teleksov in telegramov od 200 do 260, komaj vsak deseti je iz domovine. Stroški za to vrsto prometa znašajo mesečno od 18 do 26 starih milijonov dinarjev.

Delo pri teleprinterjih je snažno, pestro, sodobno, po nevidnih žicah si povezan z vsem svetom. Stroji kar naprej drdajo svoja sporočila. To je pa tudi manj všečna plat dela: nenehno ropot, premajhen prostor. Teleprinter mora imeti nekaj tehničnega znanja, precej ročne spretnosti, stroje-pisne usposobljenosti in tudi čim več znanja tujih jezikov, vsaj v pasivnem obsegu. Nič čudnega torej, da so povsod zelo iskani in da pomenijo dragoceno vrsto sodelavcev. V Iskri bi za nemoteno delo potrebovali osem teleprinteristov, imajo jih pa le pet.

Skupna ekološka značilnost vseh oddelkov Iskrine pošte je, da delajo v kletnih prostorih, ob svetlobi plinskih cevi, da je posebno delo telefonistov in teleprintistov obremenjeno s precejšnjimi živčnimi napori. Te okoliščine so v analitični oceni delovnih mest in

Ob zaključku retrospektive slikarke Ivane Kobilice

Minulo nedeljo so po več kot treh mesecih zaprti v prostorih Narodne galerije v Ljubljani retrospektivno razstavo prve dame slovenskega slikarstva Ivane Kobilice. Razstava je pomenila triumfalno vrnitev te naše slikarice v našo kulturno zavest in čeprav je od trenutka, ko je za vedno odložila čopič, minilo že več kot pol stoletja, je prav njena razstava ponovno pokazala, kako resnična umetnost, ostaja večna in dobiva svojo potrditev v vsakem času.

Kajti naj kar na začetku ob njeni retrospektivi zapišemo fenomen, ki se redkokdaj dogaja v našem kulturnem prostoru: v treh mesecih, in to počitniških mesecih junij, julij in avgust, si je razstavo ogledalo več kot 30.000 obiskovalcev, med katerimi pa to pot ni bilo šoloobveznih otrok in mladine, temveč obiskovalcev, ki so že prej ali pa na razstavi sami vzljubili Kobilicino umetnost. Podatki nam dalje pripovedujejo, da so prodali ob tej priložnosti več kot 2000 izvodov kataloga, ki predstavlja s svojimi skoraj tristoletimi stranmi že pravo knjigo. In končno, da je bil ves ta čas obisk, zlasti ob četrtnih in nedeljah, ko je bilo redno strokovno vodstvo po razstavi, izjemno visok in obiskovalci so takrat lahko poslušali tolmačenja tako umetnostnih zgodovinarjev, kot umetnostnih kritikov in slikarjev, kar je vsekakor dajalo razstavi še posebno težo in privlačnost.

In zares, kdorkoli si je ogledal to razstavo, ki so jo morali zaradi zanimanja občinstva podaljšati kar dvakrat, je moral ugotoviti, da so prireditelji razstave storili vse, da bi bila retrospektiva tako strokovno kot vsebinsko na najvišji ravni. Tako je treba dati priznanje celotni Narodni galeriji v Ljubljani kot sodelavcem Anici Cevc, Stefanu Hauku, Kseniji Rozman, Kemalu Selmanoviću, Ferdinandu Šerbelju, Mojci Vidmar in Polonci Vrhunc, ki so sodelovali pri oblikovanju razstave kot tudi piscem in sestavljalcem kataloga Anici Cevc, ki je napisala uvodno besedo pa Polonci Vrhunc, ki je za katalog prispevala obsežen sestavek o življenju in delu Ivane Kobilice ter mu dodala seznam njenih razstav, virov in literature o umetnici in Špelci Čopičevi, ki je napisala študijo pod naslovom „Ivana Kobilica na slikarskem razpotju“. In končno

v sporazumu o delitvi osebnih dohodkov naše priznanje v obliki točk za težavnost in dodatne dni dopusta, vendar to najbrž ne odtehta v celoti povečanih naporov.

Iskrina pošta opravlja odpravo pošiljk, telefonske in teleksne storitve in zato plača skupaj mesečno približno 76 starih milijonov dinarjev. Ne bi zdaj ponovno pogrevali starih bolezní našega podjetja in tudi drugih delovnih organizacij, ko recimo nekdo pošilja po teleksu tri strani dolgo sporočilo, katerega strošek gre v milijone in bi se prav gotovo dalo to lepo napisati v pismu in le najnujnejše podatke sporočiti s teleksom, ampak bi načeli vprašanje dohodkovnih odnosov, ki so uradno zagledali beli dan v uradnih listih, v resnici gre pa še vse po starem. Iskra dela za pošto podjetje, pošto podjetje kasira. Njena so „osnovna sredstva“, to je žice, naše je delo, naši so priključki in aparati. Tipičen primer, ki naravnost kliče po sklepanju samoupravnega sporazuma o urejanju odnosov med podjetjem PTT in Iskrin v smislu dohodkovnih razmerij. Sedanje stanje vse preveč spominja na fevdalne čase, ko je recimo graščak dovoljeval svojim najemnikom, da so po gozdu nabirali sadeže, gobe, pobirali dračje, toda njemu so morali plačati prav toliko, kot bi najemniki morali plačati na trgu, ne da bi pri tem mignili s prstom.

Ne vem, če je pošta že sklenila kakšen tovrstni sporazum s koleri. Dobro pavemo, da priznavajo hotelski koncerni določene provizije za storitve, ki jih zanje opravljajo turistične agencije, železniško gospodarstvo prav tako priznava provizijo za vozovnice, ki jih zanje prodajo pooblaščenice agencije. Delo in posredovanje se pač pošteno prizna in plača. Res ne vidim razloga, da se tak sporazum ne bi mogel doseči s podjetjem PTT oziroma zakaj ravno z njim ne? Nace Zajc

so v tem prezanimivem katalogu, ki prinaša kar 127 reprodukcij njenih del, se ponatisti pričevanj in zapisov o Ivani Kobilici izpod peres Vatroslava Holza, Riharda Jakopiča, Stanka Vurnika, Franceta Mesesnela, Ljerk in Luca Menaše, Staneta Mikuža in Tomaža Brejca, potem smo povedali vse o tej prebogati in edinstveni publikaciji, ki ni

J. Kobilica: Citrarica (okoli l. 1887).

v bistvu več katalog, temveč resnična monografija o naši slikarki.

In končno je tu sama razstava, razstave njenih platen, kajti čisto risarskih in drugih del je na njej razmeroma malo, ker je bila Kobilica izrazito slikarka, ves njen svet so bile barve in čopiči ter najprej belo platno, na katerem pa so potem nastajali njeni znani portreti sodobnikov in naročnikov, pa tihožitje, v glavnem cvetje in tisti znameniti prizori iz vsakdanjega življenja, med katere sodijo danes že klasične Likarice pa Otroci v travi pa Poletje in verjetno enkratna in nenadkriljiva Kofetarica.

Sicer pa se je obiskovalcu težko odločiti med 118 razstavljenimi deli, kateremu bi dal prednost, čeprav smo pravkar omenili nekaj slik, ki so postale že zdavnaj klasika našega slikarstva. Vendar smo lahko šele ob tej veliki retrospektivi bolj nazorno in kvalificirano spoznali, kakšen izrazit slikarski talent in kakšno velikansko prizadevanje, napor in hoteenje so živeli v tej prvi dami našega slikarstva, ki se je že tako zelo zgodaj odločila za poklic umetnice in se to samostojno in svobodno umetnice, ki je priredila svojo prvo samostojno razstavo tam nekje ob prelomu stoletja, ali natančneje 1889. leta v prostorih ljubljanske realke.

Tako življenjska kot umetniška pot naše slikarke je bila tipična za čas, v katerem je živela. Ker takrat na Slovenskem seveda ni bilo niti likovnih šol niti likovnega življenja, jo je pot vodila od Dunaja do Münchna, Pariza, Firenc do Berlina, kjer se je seznanjala s takratnimi umetniškimi tokovi, a se je vmes vedno vračala domov v Slovenijo na počitnice, kjer je tudi zajemala pobude in vzgibe za ustvarjalni navdih.

Čeprav je Kobilica pripadala takratnemu meščanskemu svetu in njegovemu slikarskemu realizmu, je vendar vključila vanj tudi delček slovenske kmečke resničnosti. Bojevala se je in dosegala priznanja na pomembnih evropskih razstavah ter tako dopolnjevala uspešno mozaik slovenske umetnosti s svojim evropskim kultiviranim realizmom. Sicer pa danes naša likovna zgodovina ugotavlja, da pripada glavnina njene slikarstva tradiciji evropske meščanske umetnosti, ki je ovrednotila individualnega človeka kot vreden slikarski motiv, samega ali pa povezanega z delovnim okoljem in naravo.

In kaj je sodil o Kobilici njen veliki sovrstnik, slikar Rihard Jakopič? O njej je med drugim zapisal:

„Vladika Josip Juri Strossmayer, znani slovenski rodoljub in mecen, je že večkrat dokazal, da se zanima ne samo za napredek svojega lastnega naroda, ampak da gori njegovo srce za vse Slovane sploh, zlasti tudi za nas Slovence.“

Pred kratkim se nas je zopet spomnil in nam pokazal svojo naklonjenost s tem, da je podaril večjo vsoto za izvršitev slike, ki naj bi krasila ljubljansko „mestno dvorano“.

Izvršitev se je poverila znani slovenski slikarici gospodični Ivani Kobilici. Bilo je to jako umestno, kajti gospodična Ivana Kobilica je skoro edina med slovenskimi umetniki-slikarji, ki je vrhunec svoje umetnosti že doživela. Vsi drugi slikarji, rojeni na slo-

venskih tleh, se svojemu cilju šele bližajo, še iščejo in tavajo v bodočnost. Gospodična Ivana Kobilica je dovršena umetnica, ki je ljubljanskemu občinstvu že večkrat nudila priliko, občudovati proizvode njene umetnosti; toda – razen onih dveh na prvi slovenski razstavi izloženih večjih podob („Pleskarice in „V zelenju“) je pokazala doslej le manjše kompozicije in portrete. Zdaj pa je imela priliko dokazati, da je zmožna izvršiti vsako, kakršnokoli ji dano nalogo. In res – ta podoba priča, da imajo tudi Slovenci umetnike, ki so sposobni proizvajati največje kompozicije, ki se lahko merijo s sličnimi proizvodi tuje umetnosti. Zato je ljubljansko mesto to sliko z veseljem sprejelo in kritika ljubljanskih listov je navdušeno izrekla svoje priznanje. Ljubljanski listov je navdušeno izrekla svoje priznanje.“

Tudi v svojih spominih, ki jih je po Kobilicinem pripovedovanju zapisal Stanko Vurnik, nam slikarka veliko, a skromno in nevsiljivo pripoveduje tako o svoji mladosti kot šolanju in potepanju po takratnem širnem kulturnem svetu, v katerem se je družila in spoprijateljila tudi s takšnimi svetovnimi slikarskimi imeni kot je Kathe Kollwitz, Puvis de Chavanne in drugi.

J. Kobilica: Deček v mornarski obleki (1891–1892).

Tako-le je med drugim pripovedovala Vurniku o svojem življenju in delu v Münchnu:

„Lepo mirno mi je teklo življenje ob delu in zabavi v družbi tovarišic, med katerimi je bilo največ Nemk, pa mnogo tudi Angležinj, ki so se hodile v Monakovo predvsem možit in nobleso uganjat, dočim jim za umetnost ni bilo dosti. Največji prijateljci sva bili s slikarico Rozo Pfaffingerjevo, veliko sem pa občevala s Kato Kollwitzovo in baronico Moltke. Zadnja leta sem se preselila v prijazen atelje na Kaulbachovi cesti, kjer se mi ni bilo treba več ogibati raznih partneric ...“

Kljub vsemu, tudi kritičnemu in ne vem še kakšnemu odnosu do opusa Ivane Kobilice z današnjega zornega kota pa moramo pritrdit besedam, ki sta jih zapisala Ljerk in Luc Menaše v študiji pod naslovom „Slikarkino delo v njenem času in okolju in danes“:

„V okviru evropskih velemest – Dunaja, Münchna in Pariza – v tem evropskem okviru so bila tudi naša merila nujno ostrejša, kot pa če bi lahko vrednotili slikarkino delo samo po njegovem pomenu za slovensko umetnost. S tega vidika je bila Kobilicina usoda žalostna, kljub njenemu vedremu pogledu na svet, saj je bila na moč podobna življenju in delu tistih slovenskih umetnikov, ki so bili kot člani naroda brez samostojne državnosti in brez razvitega umetnostnega središča prisiljeni trošiti svoje najboljše sile v tujini. Tujina jim je mačehovski rezala kruh, ko pa so se utrjeni vrnili domov, je bil tu nov rod, ki jih ni več razumel in mu tudi sami niso več mogli slediti. Tisti, ki živimo danes, tisti, ki smo zrasi v drugačnih razmerah, smemo samo občudovati njihovo vztrajnost. In lahko smo hvaležni Ivani, da je nosila s seboj tistih nekaj svojih najlepših slik, Mamico kavopivko in Likarice in pariško Branjevko – in še katero – in da jih je prinesla nazaj k nam. Danes so naša last: del naše kulture.“

Še več, bi dodali, kajti njena retrospektiva je jasno pokazala, da ji zdaj, ob njeni zmagoviti vrnitvi med nas, vračamo vso ljubezen in spoštovanje, ki ga kot prva dama našega slikarstva in velika umetnica tudi zasluži.

Dušan Željznov

Pogled v našo telefonsko centralo.

Dopusti so mimo in znova nam je uspelo pripraviti več gradiva. Ker ga v celoti žal nismo mogli uvrstiti v današnje številko, bomo to storili prihodnjič, ko bomo izšli na 12. straneh.

ČASOPISNE NOVICE

Zagrebski Vjesnik je objavil rezultate polletnega poslovanja naše Iskre. Kratek članek z naslovom „Iskra osvaja svetovno tržišče“ vsebuje predvsem izvozne podatke.

Čez nekaj dni bodo v koprskem pristanišču odprli najmodernejši kontejnerski terminal, kjer bodo lahko pretovorili 150 tisoč kontejnerjev na leto.

V Zagorju je odprla organizacija Energoinvest-Varnost novo tovarno elektromotorjev in elektromagnetov. Tovarniški prostori merijo 15.600 m² investicija pa je veljala 161 milijonov dinarjev.

V občini Svirlij v Srbiji gradi Elektronska industrija Niš največjo tovarno zvočnikov na Balkanu. Za njeno izgradnjo bodo vložili nad 60 milijonov dinarjev. Nova tovarna z vsemi najbolj sodobnimi obrati bo zavzemala površino 3.500 m². Letno bodo proizvajali 2,4 milijona raznih zvočnikov, kar je skoraj trikrat več kot pa je načrtovana proizvodnja za letošnje leto v stari tovarni. Že prvo leto bo v tovarni zaposlenih 120 delavcev in strokovnjakov, poroča Gospodarski vestnik.

Delo je objavilo članek o novem objektu Iskre na Laborah, kjer so pričeli z zemeljskimi deli. Novi prostori so namenjeni za proizvodnjo sestavnih delov za telefonske aparate in elemente ter druge naprave. Prva stopnja gradnje bo po predračunu veljala 178 milijonov dinarjev. Tri desetine te vsote bodo pokrile TOZD delovne organizacije Elektromehanika, petino pa SOZD Iskra.

V Prijeplju so lani montirali avtomatsko telefonsko centralo z zmogljivostjo 2.000 telefonskih priključkov. Ker je število prosilcev za nove priključke medtem porastlo, je TOZD za PTT promet v Prijeplju naročil v Iskri opremo za razširitev centrale še za 1.000 priključkov. Razširjena centrala bo nared v sredini naslednjega leta, piše lokalni časopis Polimlje iz Prijeplja.

Gospodarski vestnik poroča obširno o delu in načrtih TOZD AET Tolmin, ki deluje v okviru delovne organizacije Avtoelektrika. Vestnik poroča, da prav ta čas dokončuje veliko naložbo v obliki povsem nove tovarne. Poglavitna proizvodnja v novi tovarni bodo magnetni vžigalniki, ki jih bo tozd izdeloval po licenci zahodnonemške tovarne Bosch.

Ob prazniku radovljiške občine je kranjski Glas objavil obširen članek o delu in razvoju tovarne merilnih instrumentov na Otočah. „Ugodni gospodarski rezultati, dobra samoupravna organiziranost in utemeljeni nadaljnji načrti vodijo Iskro v Otočah k novemu delovnem in samoupravnemu vzponu“ — zaključuje Glas.

Delo je posvetilo poseben članek pripravam srednjeročnega razvojnega načrta v tozdih. Za bovski tozd Iskre meni, da se tamkaj pri izdelavi gospodarskega dela srednjeročnega načrta že bližajo h koncu. Izdelava načrta namreč se ujema s pripravami novega investicijskega laborata, ki obsega obdobje do leta 1984. Pri pripravi srednjeročnega načrta so tako uporabili podatke iz investicijskega načrta, ki je eden boljših v tolminski občini ...

Ljubljani se bliža zeleni val, piše ljubljanski Dnevnik. V Iskri so obljubili, da bo do 15. septembra tekel promet po zelenem valu od Vižmarji do Trga mladinskih delovnih brigad. S tem bo usposobljenih 18 križišč, medtem ko bo naslednje leto opremljenih še nadaljnjih 18. Ljubljana ima sedaj šest različnih semaforških sistemov.

Ob občinskem prazniku je v novem računskem centru upravnih organov SO Kranj začel obratovati prvi Iskrin računalnik prirejen za javno uporabo. Iskra data za poslovne, znanstvene in procesne namene je veljal 10 milijonov dinarjev, piše Glas iz Kranja.

Beograjska Politika se loteva problema predstavništva jugoslovanskih delovnih organizacij v tujini. Dopisnik v Italiji poroča o situaciji v Italiji, drug dopisnik pa v Zvezni republiki Nemčiji. V obeh člankih je omenjena Iskra kot svetel zgled dobre organiziranosti in poslovnosti v tujini.

Kolektiv Elektromehanike, delovne organizacije, ki deluje v sklopu Rudi Čajevca, je vlagal od leta 1975 pa do lani precejšnja sredstva za novo tovarno in nabavo sodobne opreme. Žal pa to ni pripomoglo, da bi ta delovna organizacija izplačala iz vsakoletnih izgub. Investicija ni bila celovita, saj so povsem zanemarili kadrovske probleme, piše Glas iz Banja Luke.

Mariborski Večer obširno piše o novem obratu Iskre v Mežici. Iskra je namreč podpisala z rudnikom Mežica dogovor za prihodnjih sedem let, po katerem bo rudnik dobavljala Iskri akumulatorske baterije za telefonske centrale, Iskra pa bo v Mežico prestavila del svoje proizvodnje, pri kateri bodo zaposlili nekaj žensk v tem delu Koroške.

V članku Naš pomenek objavlja ljubljanski Dnevnik razgovor z Iskrinim jubilentom Mihom Kramarjem, ki je s svojim 30-letnim postrzvovalnim delom veliko prispeval k razvoju delovne organizacije Elektromehanike, oziroma tozda električnih ročnih orodij.

Kranjski Glas je objavil obširen članek o Iskrinem tozdu Mehanizmi iz Lipnice. V članku piše, da so kovaški mojstri iz Kroke in okolice že pred več kot 100 leti ročno izdelovali ure za cerkvene stolpe. To tradicijo sedaj nadaljuje, seveda s povsem novo tehnologijo — Iskrin tozd v Lipnici in sicer s proizvodnjo urnih mehanizmov in števec za telefonske centrale.

Gorenje je v središču pozornosti jugoslovanskega tiska zaradi podražitve svojih izdelkov. V resnici je Gorenje podražilo gospodinjске aparate zaradi večjih stroškov embalaže, ker je moralo preusmeriti transport iz ceste na železnico. Vsi zvezni in republiški inspektori trde, da je bilo povišanje cene nezakonito in so hkrati prepovedali tudi prodajo izdelkov Gorenja. Prijavili so tožilstvu tudi dva direktorja iz Gorenja. V polemiko je posegel tudi Ivan Atelšek, generalni direktor Gorenja s poglobitnim dejstvom, da je nesmiselno zamrzniti cene končnih izdelkov, če lahko poljubno naraščajo cene reprodukciskega materiala.

Zbral in uredil Marjan Kralj

ker je bila steza razmočena od dežja in tudi snega, ki je padal v soboto pred našim prihodom. Na poti blizu sedla med Krnom in Bagotnico je Janeza zasledovala čreda ovac, ki mu je hotela z nahrbtnika sneti majico. Po hoji prek melišč in snežišč (letos jih je še precej) smo po slabih dveh urah prispeli do Krnskega jezera, ki ga lahko upravičeno imenujemo biser naših gora.

Po kratkem počitku, ki smo ga izkoristili za prigrizek (za nas in za ribice v jezeru) smo odšli dalje proti Bogatinskemu sedlu. Naš neutrudni Marjan je čas, ki smo ga porabili za to pot izkoristil še za kratek skok na Mali Bogatin. Seveda je nahrbtnik pustil na sedlu.

V koči na Planini na Kraju (pod Bogatinom) smo si spet privoščili počitek, seveda tudi čaj z rumom pa še dež smo pričakali.

Spust s Komne je bila tekma s časom in mokroto, saj je lilo kot iz škafe. Kot v posmeh pa je kmalu po našem prihodu nehala deževati.

Še obvezen „ta kratek“ v Savici, pivo po kolikor toliko zmerni ceni in že smo z avto-busom odbrzeli proti Ljubljani. Kljub temu, da je vreme v soboto zelo slabo kazalo, je bil izlet na Krn eden izmed najlepših v zadnjem času.

Še poduk tistim, ki so se ustrašili dežja in niso prišli na zborni mesto pod uro: Tovariši, vreme je treba čakati v hribih, ne v dolini.

Planinska sekcija
ISKRA—TEN

KNJIŽNI NAKUP

Državna založba Slovenije omogoča bralcem Iskre zelo ugoden nakup paketa petih zanimivih knjig. Vsak naročnik bo poleg paketa prejel še brezplačno darilno knjigo. Upamo, da se boste čimprej poslužili te ugodnosti.

Knjige v paketu:

1. MOJ OTROK — MOJA VSAK-DANJA SKRB

Izčrpen priročnik, ki obravnava nego in razvoj otroka v prvih šestih letih življenja.
210 str., kart. 190 din

2. J. Conrad: LORD JIM

Svojevrsten roman o morju in ljudeh, o kapitanu, ki v nesreči zapusti ladjo.
332 str., pl. 165 din

3. J.L. Harlihy: POLNOČNI KAV-BOJ

Srhljiva pripoved o ljudeh z roba ameriške civilizacije, po kateri je bil posnet tudi odlični film.
250 str., pl. 150 din

4. M. Sojar: VRTNE ENOLETNICE
Dragocen priročnik za vzgojo okrasnih rastlin, ki bo dobrodošel vsakemu vrtničkarju, strokovnjakom v proizvodnji, pa tudi vsem, ki se na vrtnarski poklic šele pripravljajo.
136 str., pl. 90 din

5. F.W. Deakin: MUSSOLINIJEVIH ŠESTSTO DNI

Knjiga o zadnjem razdobju fašistične Italije in hkrati o zadnjem razdobju „surovega prijateljstva“ — sodelovanja med Mussolinijem in Hitlerjem.
375 str., pl. 260 din

Darilni knjigi:

(A) B. Čopić: DOŽIVLJAJI NIKO-LETINE BURSAČA
Ena najbolj popularnih satiričnih povesti iz partizanskega življenja.
260 str., pl.

(B) T. Green: TIHOTAPCI

Knjiga razkriva najbolj skrite silnice modernega tihotapstva.
276 str., pl.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi mojega očeta

JANEZA — ŽANA TOMŠIČA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD Uporovni elementi Šentjernej za denarno pomoč in izrečena sožalja sin Jani in ostali.

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

ANE ČEFERIN

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem tri-faznega števca na traku in podsestavu za podarjeni venec, izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Franca Čefirin.

ZAHVALA

Ob smrti moje sestre

MARIJE JOŽELJ

se sodelavkam in sodelavcem iz TOZD TEA — strugarne, vrtalnica, rezkarna iskreno zahvaljujem za denarno pomoč

Slavka Štenta.

ISKRA — Industrija sistemov
elektronike in zvez
Ljubljana, Stegne 11
razpisuje

NATEČAJ

za izbiro in vpis 3 študentov — štipendistov za študij na Tehniški vojni akademiji v Zagrebu na smeri ELEKTRONIKA, radarsko-računalniška usmeritev.

I. Pogoji za udeležbo na natečaju, izbiro in vpis

Za izbiro in vpis na redni študij pride v poštev kandidat, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- 1) da je končal z najmanj dobrim uspehom zaključni razred elektrotehniške šole, gimnazije, ali poklicne šole elektrotehnične smeri;
- 2) da je državljan SFRJ;
- 3) da ni bil kaznovan;
- 4) da proti njemu ni uveden kazenski postopek;
- 5) da ni starejši od 24 let, s tem da je tisti, ki je star več kot 22 let odslužil vojni rok;
- 6) da nima študijske obveznosti do organizacij združenega dela;
- 7) da je zdravstveno sposoben;
- 8) da položi izpit iz matematike in zadovolji kriterije predvidenega psihotesta za določeno smer in da sprejme obveznosti dogovora o šolanju na Tehniški vojni akademiji in delu po končanem študiju, v OZD.

II. V času študija je študentom namesto štipendije zagotovljeno:

- a) brezplačno stanovanje v domu in prehrana;
- b) kompletna civilna obleka po predpisanih normativih;
- c) knjige, šolski pribor in zdravstveno zavarovanje;
- d) žepnina in povračilo stroškov prevoza v času semestralnih počitnic po Pravilniku za šolanje na Tehniški vojni akademiji.

III. Status študenta v času in po končanem študiju:

- a) V času študija ima študent iste pravice in dolžnosti kot pitomci Tehniške vojne akademije, razen da namesto uniforme nosi civilno obleko;
- b) Študent, ki uspešno konča študij dobi naziv dipl. inženirja določene smeri.

Prijave za natečaj s priporočilom OZD ter dokazili o izpolnjevanju pogojev, naj kandidati pošljejo kadrovske službi DO ELEKTROZVEZE, Ljubljana, Stegne 11, do 10. 9. 1979. Prav tako pa tam tudi lahko dobijo dodatne informacije.

NAROČILNICA

Podpisani(a):

naslov:

redno zaposlen(a) pri:

nepreklicno naročam paket petih knjig za 855 din. Račun bom poravnal(a) v osemih zaporednih mesečnih obrokih. Z naročenimi knjigami mi pošljite brezplačno tudi knjigo

(vpišite knjigo A ali B).

Kraj in datum:

Lastnoročni podpis

Naročilnico pošljite na naslov:

Državna založba Slovenije, Mestni trg 26, Knjižni oddelek, Ljubljana.

5-DNEVNI AVTOBUSNI IZLET V ČSSR

Odhod avtobusa dne 28. 09. in prihod nazaj dne 02. 10. 79

1. dan — petek:

Odhod iz Ljubljane ob 04.00 zjutraj s Trga osvoboditve nasproti Univerze, iz Kranja pa ob 04. 30 izpred hotela Creina.

Peljali se bomo prek Ljubelja — Celovca — Dunaja, kjer bomo imeli postanek. V Češko bomo vstopili na mejnem prehodu v Bratislavi, kjer bo večerja in nastanitev v hotelu.

2. dan — sobota:

Glavno mesto Slovaške si bomo ogledali dopoldne. To je veliko univerzitetno mesto, pomemben trgovski in idnustrijski center Slovaške. Mesto ima povsem ohranjen velik grad poln zgodovinskih znamenitosti. Poleg gradu pa si bomo ogledali tudi ostale znamenitosti mesta. Popoldne bo prosto, za individualne ogleda in nakupe.

3. dan — nedelja:

Po zajtrku bomo šli na pot v mesto Blansko prek Brna, kjer so doma naši gostitelji in znana tovarna električnih mernih instrumentov Metra. Blansko je izrazito in dustrijsko mesto. V njegovi okolici je več gradov, ogleda vredna umetnostna galerija in tehnični muzej. Tu bomo ob kosilu poklepetali z našimi gostitelji iz firme Metra. Od tu bomo nadaljevali pot proti Pragi, kamor bomo prispeli v večernih urah. Spotoma si bomo ogledali grad Konopište. To je lovski grad, v katerem je živel prestolonaslednik Avstroogrske Ferdinand, na katerega so leta 1918 izvršili atentat v Sarajevu, kar je bil neposreden povod za I. svetovno vojno. V gradu je 30.000 lovskih trofej vseh vrst in zelo bogata orožarna.

4. dan — ponedeljek:

Dopoldne se bomo z avtobusom peljali na krožni izlet in ogled glavnega mesta Češkoslovaške — Praga je prava zakladnica ponosnih gotskih in razkošnih baročnih palač in cerkva. Mesto je bilo že v 14. stoletju (vlada Karla IV. in sina Václava) pomembno umetnostno in univerzitetno središče. Svoj drugi razcvet je doživel v 18. stoletju in ohranilo to značilnost do danes.

Mesto deli reka Vltava na dva dela. Na levem bregu so vzpetine Hradčani — nekdanja kraljeva palača. Hradčani so še danes rezidenca predsednika republike z zakladnico. Tu je narodna galerija in cerkev sv. Vida. Zunanost Hradčanov je med leti 1920-38 urejal Jože Plečnik.

Ogledali si bomo lahko tudi Karlov most prek Vltave, ki je obkrožen z baročnimi kipi, staro mesto, Praško brano — to so srednjeveška utrdbena vrata.

V večernih urah se bomo spomnili na komičnega junaka češke literature, vojaka Švejka in obiskali njegovo priljubljeno pivnico pri Fleku ali U Kaliha in si tudi mi potešili žejo s kozarcem črnega piva. Popoldne bo prosto za samostojni ogled mesta in nakupovanje.

5. dan — torek:

Po zajtrku se bomo z avtobusom odpeljali proti Češkim Budejovicam — proti češko-avstrijski meji in si na poti ogledali še grad Hluboka. To je psevdogotska stavba, ki privlači največ obiskovalcev med češkimi gradovi. Hluboka je zakladnica kulturno zgodovinskih predmetov, saj je vseh 140 soban opremljenih. Tu bomo videli razkošno umetniško rezbarijo, mozaični parket, umetniške slike, gobeline, kitajski in beneški porcelan ter še mnoge druge zanimivosti.

Naš zadnji postanek na Češkem bodo Češke Budejovice, kjer bomo imeli kosilo. Pot bomo nadaljevali v Dolni Dvorište, kjer bomo prestopili mejo. Peljali se bomo prek Linza, Visokih tur, Celovca proti Ljubljani, kamor bomo prispeli v poznih večernih urah.

Izkoristite izredno priložnost in spoznajte Češko!

Cena 5-dnevnega izleta s kompletno oskrbo znaša le 2.700 din.

Prijave sprejemamo do zasedbe avtobusa. Dokončna prijava šteje, ko je vplačana celotna vsota din: 2.700.—

Prijave sprejema: Iskra Invest Servis — Dejavnost za rekreacijo in letovanje, 61000 Ljubljana, Ilirska 27, tel.: 325-587, 325-589.

USPEL IZLET NA KRN

Kljub temu, da vreme ni kazalo najbolje, se je v soboto, 25. avgusta zbrala skupina trinajstih zagriženih hribovcev. Iz Ljubljane smo se prek Idrije in Tolmina zapeljali v Kamno. Na Tolminskem so prepoznali nebo svinčeno sivi oblaki, iz katerih se je v „po-točkih“ ulival dež, sem in tja pa je bilo v daljavi slišati tudi grom. Že smo delali načrta, kaj bomo, če nam vreme ne bo naklonjeno. Janez je s svojimi pripombami, češ, danes bo še sonce sijalo, vzbujal splošen posmeh.

V Kamnem smo izstopili, optrali nahrbtnike, odprli dežnike in se napotili proti Vrsnu. Pred vasjo pa je še nehalo deževati. Vasi Vrsno in Krn ležita v čudovitem okolju. Ni čudno, da je v teh prelepih krajih zrasel naš „Goriški slavček.“ Spotoma smo si ogledali njegovo rojstno hišo, ki je preurejena v spominski muzej.

Z Vrsna smo krenili na dolgo pot proti vrhu Krna. Kmalu nad vasico Krn nas je obsijalo sonce, vendar ni bilo pretirano vroče, ker nas je hladil veter. V dolini smo prebrali, da je do vrha Krna pet ur hoje, vendar nismo skušali rušiti rekordov, zato smo bili na cilju šele po šestih urah in pol.

Z vrha je bil čudovit razgled na Furlanijo in Tržaški zaliv, seveda pa tudi na naše

IZLET PO POTI PRIJATELJSTVA

Planinsko društvo bo organiziralo 14., 15. in 16. t. m. 2 in poldnevni avtobusni izlet na tri vrhove s poti prijateljstva v sosednji Italiji: Monte Coglians 2780 m, Monte Peralba 2693 m in Greta Forata 2463 m.

Dobimo se pri gostišču Jelen v petek, 14. ob 14. uri.

Ustavimo se še v Kranju ob 14.30 in Radovljici ob 15. uri.

Cena izleta je 250 din.

Prijavite se pri Bredi Jančar, telefon: 20-341 int. 341 do 12. t. m., kjer dobite tudi vse potrebne informacije.